

UNIVERZITA KARLOVA

Filozofická fakulta

Ústav jižní a centrální Asie

**Současná obchodní politika Indie a její
vliv na české investory**

**The current trade policy of India and its impact on
Czech investors**

Diplomová práce

Bc. Tereza Pyciaková

Leden 2016

vedoucí práce: PhDr. Ing. Soňa Bendíková, Ph.D

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne

Děkuji PhDr. Ing. Soně Bendíkové, Ph.D., vedoucí práce, za cenné poznámky, připomínky, podněty a rady, které mi velmi pomohly.

Abstrakt

Indická ekonomika i obchodní politika Indie se za poslední čtvrt století proměnila. Indie se otevřela světu, stala se rychle rostoucí ekonomikou světa a přilákala nové investory. Musela tomu přizpůsobit i svoji obchodní politiku. I čeští investoři se o Indii zajímají a řada z nich už v Indii působí. Napomáhají jim v tom historicky i současně dobré vztahy mezi oběma zeměmi. Tato diplomová práce popisuje obchodní politiku Indie, její autonomní i smluvní nástroje, perspektivní odvětví indické ekonomiky s důrazem na příležitosti pro české exportéry.

Abstract

Indian economy and trade policy have changed a lot during last 25 years. India opened to the world, became one of the emerging markets and attracted more investors. Trade policy needed to adapt to those changes. Also Czech investors are interested in Indian market and some of them already run their business in India with the help of traditional good relationships between India and Czech Republic. This thesis describes current trade policy of India, its autonomous and contractual tools, promising sectors of the Indian economy with emphasis on opportunities for Czech exporters.

Klíčová slova

Indie, Indická ekonomika, Investice, Čeští investoři, Obchodní politika

Key word

India, Indian economy, Investment, Czech investors, Trade policy

Obsah

Úvod	7
1 Ekonomické prostředí Indie	9
1.1 HDP.....	9
1.2 Inflace.....	13
1.3 Export z Indie a import do Indie.....	14
1.3.1 Komoditní struktura exportu z Indie a importu do Indie.....	15
1.3.2 Teritoriální struktura exportu z Indie a importu do Indie.....	17
1.3.3 Obchodní bilance s Českou republikou	19
1.4 Přímé zahraniční investice.....	20
2 Obchodní politika Indie a její prostředky	23
2.1 Teorie obchodní politiky	23
2.2 Autonomní prostředky obchodní politiky Indie.....	26
2.2.1 Clo	26
2.2.2 Netarifní nástroje	31
2.3 Smluvní prostředky obchodní politiky Indie	32
2.3.1 Indie a Světová obchodní organizace (WTO).....	33
2.3.2 Indie a Česká republika	34
2.3.3 Připravovaná smlouva o volném obchodu mezi Indii a EU	36
2.4 Obchodní politika Indie a strategie 2015–2020	37
2.5 Obchodní politika Indie podle vybraných odvětví.....	40
2.5.1 Zemědělství.....	40
2.5.2 Výrobní průmysl.....	44
2.5.3 Infrastruktura	45
2.5.4 Sektor služeb.....	48
2.6 Speciální ekonomické zóny (SEZ)	49
2.6.1 Geografické a komoditní vymezení SEZ v Indii.....	51
2.6.2 Speciální režim v SEZ.....	52
3 Obchodní spolupráce s Českou republikou	55
3.1 Perspektivní obory pro české exportéry a investory.....	58
3.2 České firmy v Indii.....	60
3.2.1 Škoda Auto	61
3.2.2 Conteg	63

Závěr	65
Zdroje.....	68
Seznam zkratk.....	75
Seznam tabulek a grafů	76
Přílohy.....	77

Úvod

Když se na počátku 90. let 20. století Indie otevřela světu díky reformám tehdejšího premiéra V.P. Narasinha Ráa a ministra financí Manmóhana Singha, přilákala do země mnohé investory. Indické HDP od té doby rostlo a i přes nedávnou ekonomickou krizi Indie stále představuje perspektivní trh a investiční příležitosti. Na začátku každé investice je ale nutná analýza zahraničního trhu, která je základním předpokladem obchodního úspěchu firmy vstupující na cizí trh.

Česká republika je malá proexportní země s otevřenou ekonomikou a s investory, kteří mají Indii co nabídnout. České ministerstvo průmyslu a obchodu Indii zařadilo mezi prioritní země pro český export pro období 2012–2020. Indie nedávno zveřejnila plán své obchodní politiky na období od roku 2015 do roku 2020, která se snaží usnadnit investování v Indii, přilákat více zahraničního kapitálu a podpořit místní výrobu. Tato diplomová práce se zabývá obchodní politikou Indie v letech 2010–2015, která má velký vliv na indický trh a na zahraniční investice. Popisuje tedy současnou obchodní politiku Indie s důrazem na vzájemný obchod mezi Indií a Českou republikou. Obchodní politika ale nestojí samostatně v rámci státu, ale naopak je součástí všech politik, pomocí kterých stát řídí své ekonomické a zahraniční vztahy, prolíná se tedy i třeba s investiční, daňovou nebo zemědělskou politikou. Indická obchodní politika se za posledních 25 let změnila a vyvinula a stále musí balancovat mezi mezinárodními ujednáními a vlastními zájmy. Zajímavé je, že v České republice i v Indii začala ekonomická transformace podobně, u nás to byly ekonomické reformy tehdejší Klausovy vlády a v Indii to byly výše zmíněné reformy z roku 1991. Nejen proto, ale i díky tradičním vzájemným stykům, bude zajímavé se věnovat obchodní politice Indie.

Cílem této práce je popsat systém obchodní politiky Indie, jaké nástroje jsou v rámci tohoto systému využívány, jaká jsou jejich pozitiva a negativa. V rámci obchodní politiky mě dále zajímalo, jak jsou nastaveny vztahy mezi Indií a Českou republikou, jestli má obchodní politika nějaký vliv na české společnosti a do jakých oblastí investice z ČR míří.

Diplomová práce je rozdělena do tří kapitol. První kapitola se věnuje ekonomickému prostředí v Indii. V této kapitole je popsán vývoj indického hrubého domácího produktu, inflace, přímých zahraničních investic a také struktura exportu z Indie a importu do Indie. Pro tuto kapitolu mi kromě statistických dat Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), Rezervní banky Indie (RBI) nebo Světové banky pomohla nedávno vydaná publikace (2014) Indie: společnost a hospodářství v transformaci. Následující kapitola nejprve popisuje obecnou teorii obchodní politiky, následně jednotlivé nástroje současné obchodní

politiky Indie a obchodní politiku Indie podle jednotlivých odvětví. V této kapitole mi pro teoretickou část byly oporou publikace Mezinárodní obchod v 21. století a Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století, které srozumitelně definují obchodní politiku, její funkce a nástroje. Dalším vysoce užitečným zdrojem byla analýza obchodní politiky Indie od Světové obchodní organizace (WTO), která byla provedena v první polovině roku 2015. Tato analýza vychází nejen z veřejně dostupných informací od indických institucí, ministerstev a jiných orgánů, ale odvolává se i na blíže nejmenované indické autority. Tato kapitola se také věnuje speciálním ekonomickým zónám, které představují pro potenciální investory velké lákadlo a jsou nedílnou součástí obchodní politiky Indie. Třetí kapitola se zaměřuje na česko-indickou obchodní spolupráci. Stručně nastiňuje historii vzájemných vztahů, dále se zabývá perspektivními obory pro český export do Indie. V kapitole jsou také blíže představeny dvě firmy, které v Indii působí: Skoda Auto India Ltd. a Conteg India Pvt. Ltd. V této kapitole jsem se opírala o informace z Ministerstva zahraničí České republiky, Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky a z výročních ročenek společnosti Škoda Auto a.s. Informace o firmě Conteg jsem získala díky komunikaci s ředitelem její indické pobočky.

Pro diplomovou práci jsem čerpala z několika typů zdrojů. Na základě prostudování literatury a tabulek jsem provedla analýzu, kdy jsem využívala informací od světových organizací jako je OECD či Světová obchodní organizace, nebo informací přímo od institucí indické státní správy, zejména od Ministerstva obchodu a průmyslu Indie a jemu podřízených orgánů. V diplomové práci jsou uvedeny různé tabulky a grafy s daty, která se mohou lišit zdroj od zdroje vzhledem k předpokládané odlišné metodice – např. data od Českého statistického úřadu nejsou shodná s daty indické Importní-exportní datové banky. V tomto případě jsem se držela jednoho zdroje a jedné měny např. pro všechny údaje o importu a exportu nebo u srovnávání zemí podle růstu hrubého domácího produktu. I u ostatních tabulek jsem si vědoma toho, že jiné zdroje je můžou uvádět odlišně. Ráda bych vyzdvihla dle mého názoru velmi dobrou dostupnost informací a statistik na stránkách orgánů indické státní správy.

Práce obsahuje seznam použitých zkratk, seznam tabulek a grafů uvedených v textu a dále v příloze seznam českých firem působících v Indii.

1 Ekonomické prostředí Indie

Indická ekonomika za posledních 25 let udělala obrovský skok. Často se uvádí, že ekonomická transformace začala v roce 1991, kdy díky reformám došlo k otevření indické ekonomiky světu, což konečně umožnilo „přirozený“ hospodářský růst.¹ Nicméně počátek ekonomického růstu a dílčích reforem, i když v podmínkách centrálně plánované ekonomiky, lze datovat už do let 1981–1990.² Plánovací komise zůstává autoritativní institucí i v současné Indii. Nadále zpracovává pětileté plány rozvoje národního hospodářství, aktuálně v roce 2012 začala dvanáctá pětiletka. Vláda pomocí plánů nastavuje regulační rámec, jenž je ale volnější než před počátkem nové ekonomické politiky z roku 1991, a také možnosti vlády ovlivňovat ekonomiku jsou výrazně menší.³

Po přijetí reforem indická ekonomika rostla, a v letech 1991–2003 bylo tempo růstu indické ekonomiky třetí nejvyšší na světě, hned po Číně a Singapuru.⁴ V roce 2000 se objevily názory, že růst ekonomiky této největší demokracie bude dosahovat dvojciferných čísel.⁵ Přišla ale světová hospodářská krize a také stagnace indické politické scény a tak v letech 2011–2012 došlo ke zpomalení růstu. Nicméně ať už indická ekonomika vykazuje jakýkoli růst, je dobré mít na paměti to, co uvádí ve své knize Ráahul Saraógi: „*Indie je příliš velká na to, abychom ji mohli opomenout.*“⁶

V následující kapitole postupně rozeberu základní makroekonomické indikátory, jako jsou hrubý domácí produkt (HDP) a inflace. Tyto indikátory poskytují informace o celkovém objemu ekonomiky (HDP), o úrovni ekonomiky (HDP na hlavu) a o cenové úrovni v daném státu (inflace). Vzhledem k tomu, že další kapitoly budou popisovat obchodní politiku Indie, bude v této kapitole uvedena také struktura zahraničního dovozu do Indie a vývozu z Indie a dále rozbor přímých zahraničních investic, které do Indie putují.

1.1 HDP

Domácí produkt je základním národohospodářským agregátem. Posuzuje se podle něj výkonnost ekonomiky a také hodně vypovídá o průměrné životní úrovni v zemi. Je to tok zboží a služeb na území určité země za určité období. Při měření domácího produktu se

---

¹ Daněk, Čajka, Chvátal, Voda, Zahrádková, Zrůstová, s. 19.

² Tamtéž, s. 22.

³ Tamtéž, s. 26.

⁴ Tamtéž, s. 19.

⁵ Saraogi, s. 51.

⁶ Tamtéž, s. 52.

započítávají pouze nově vyrobené statky. Rozlišuje se mezi hrubým domácím produktem a čistým domácím produktem, kdy čistý domácí produkt se vypočítá jako hrubý domácí produkt minus opotřebením. Protože je opotřebením těžko statisticky měřitelné, ekonomové raději pracují s hrubým domácím produktem.⁷

V letech 2009–2014 neklesl růst indické ekonomiky pod pět procent, což je dobrý výsledek, například ve srovnání s Českou republikou, jejíž ekonomický růst se v tomto období pohyboval v rozmezí -4,8% až 2,3%.⁸ Nízký ekonomický růst vykazovala ostatně ale celá Evropská Unie (EU)⁹ a i země OECD.¹⁰ Čína, země, se kterou je Indie snad nejvíce srovnávána, ekonomicky rostla rychleji, její ekonomický růst ale postupně slábl a podle prognóz Indie možná v roce 2015 nebo 2016 Čínu předežene.¹¹

Graf 1 znázorňuje růst reálného domácího produktu Indie, tj. jak se HDP zvýšil oproti předchozímu roku. Pro rok 2015 se jedná pouze o odhad. Pro tento graf jsem zvolila reálný domácí produkt, který odráží pouze růst produkce, nikoliv růst produkce a cen, jako tomu je u nominálního domácího produktu. Dále je určitě zajímavé přemýšlet, co vše nedokázala statistika podchytit – HDP totiž nezahrnuje to, když si třeba lidé sami opravují své domy, ženy vykonávají práci v domácnosti nebo také činnosti patřící do tzv. šedé ekonomiky.

Na grafu je patrná krize, která Indii postihla v letech 2011 a 2012. Do té doby indický HDP vykazoval značný růst díky přílivu zahraničního kapitálu a expanzivní fiskální a monetární politice. Tento pokles byl zastaven kvůli vysoké inflaci a fiskálnímu deficitu.¹² Dle zprávy OECD v současném fiskálním roce¹³ indická ekonomika poroste díky předpokládaným investicím.

---

⁷ Holman, s. 425–432.

⁸ http://www.oecd-ilibrary.org.zdroje.vse.cz/economics/country-statistical-profiles-key-tables-from-oecd_20752288

⁹ V rozmezí od -4,3% až 2,1%. Zdroj: http://www.oecd-ilibrary.org.zdroje.vse.cz/economics/country-statistical-profiles-key-tables-from-oecd_20752288

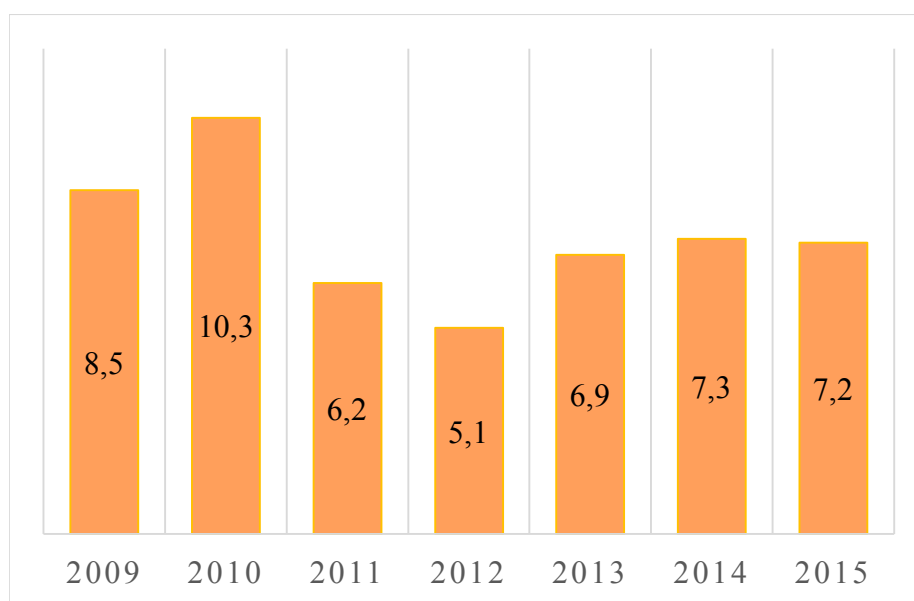
¹⁰ V rozpětí od -4,4% až 2,1%. Zdroj: http://www.oecd-ilibrary.org.zdroje.vse.cz/economics/country-statistical-profiles-key-tables-from-oecd_20752288

¹¹ http://www.oecd-ilibrary.org.zdroje.vse.cz/economics/country-statistical-profiles-key-tables-from-oecd_20752288

¹² OECD (2015), "India", in OECD Economic Outlook, Volume 2015 Issue 1, OECD Publishing, Paris.

¹³ Od 1. 4. 2015 do 31. 3. 2016. Indický fiskální rok vždy začíná 1. dubnem a končí 31. březnem následujícího roku.

Graf 1 - Růst HDP (v %)

Zdroj: http://stats.oecd.org/Index.aspx?datasetcode=SNA_TABLE4

Nicméně indická vláda si uvědomuje, že růst indické ekonomiky je zpomalován překážkami, mezi které patří:

- Jednání o zákonu o akvizici půdy (*Land Acquisition Bill*), kdy se vláda snaží zjednodušit výkup půdy za účelem podnikání. Současně v oblasti výstavby silnic jsou v důsledku zpoždění v přijetí uvedeného zákona zmrazeny projekty ve výši 10 miliard amerických dolarů. Tento zákon vyvolává ostré debaty mezi politiky a protesty farmářů.¹⁴
- Přijetí daňové reformy o zavedení daně ze zboží a služeb (*Goods and Services Tax, GST*), která by měla být vybírána od 1. dubna 2016. Zavedení této daně by mělo zamezit vrstvení zdanění, které se v Indii vyskytuje, a sjednotit daňové sazby napříč indickými státy. Tato reforma by pomohla ke sjednocení indického trhu.
- Málo rozvinutý výrobní sektor, špatná infrastruktura a síť elektrické energie a přísná pracovní nařízení.

Na první pohled, z hlediska podílu hlavních sektorů na tvorbě HDP, je struktura indického hospodářství podobná vyspělým ekonomikám. Největší mírou přispívají služby, jejichž podíl dlouhodobě roste a v posledních letech tvoří více než 50% HDP. Podíl průmyslu se v posledních letech pohyboval mezi 20,5% – 26,4%, což jsou hodnoty, které tento sektor stabilně vykazuje od roku 1965. Nejmenší zastoupení má zemědělství, které ale po získání

¹⁴ <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/indie-zakladni-charakteristika-teritoria-18274.html>

nezávislosti vytvářelo více než polovinu HDP.¹⁵ Jeho podíl na tvorbě HDP však postupně klesal. Tabulka 1 znázorňuje podíl jednotlivých sektorů na tvorbě HDP v letech 2009–2013.

Tabulka 1 - Podíl jednotlivých sektorů na tvorbě HDP (v %)

	2009	2010	2011	2012	2013
Zemědělství	14,6	14,5	17,2	18,5	18
Průmysl	20,5	26,3	26,4	26,4	25,3
Služby	64,9	55,6	56,4	55,1	56,2

Zdroj: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/indie-zakladni-charakteristika-teritoria-18274.html>

V roce 2013 podíl průmyslové výroby tvořil zhruba 25% z indického HDP, nicméně jen polovina připadala na výrobní sektor (*manufacturing industry*), zbytek tvořil tzv. nevýrobní sektor (*nonmanufacturing industry*). Tato skutečnost právě Indii odlišuje od vyspělých ekonomik, kde má zpracovatelský průmysl vyšší zastoupení v národním hospodářství. OECD na tento problém upozorňuje a vláda Indie se snaží výrobní sektor podpořit. Cílem je, aby výrobní sektor (*manufacturing industry*) tvořil 25% indického HDP do roku 2022. V roce 2011 byla přijata tzv. Národní výrobní politika (*National Manufacturing Policy*) a dále v roce 2014 započala kampaň *Make in India*,¹⁶ která má za cíl, aby především zahraniční společnosti investovaly do indické výroby svůj kapitál, a Indie se tak stala světovým výrobním centrem.¹⁷

Mezi další používané indikátory patří výše HDP podle parity kupní síly a HDP přepočítané na obyvatele. Parita kupní síly ukazuje nákupní sílu dané lokální měny oproti jiné měně. Např. OECD ve své metodice počítá paritu kupní síly jako počet jednotek národní měny mající nákupní sílu rovnou 1 americkému dolaru.¹⁸ Takže např. v roce 2014 byla nákupní síla 1 dolaru ekvivalentní s 17,8 indickými rupiemi. Oproti tomu nákupní síla 1 dolaru odpovídala 0,75 euru nebo 13,3 českým korunám.¹⁹ Při výpočtu HDP podle parity kupní síly je hrubý domácí produkt přepočítán na americké dolary kurzem, který je vypočten na základě parity kupní síly. V roce 2014 Indie zaujímala třetí místo na světě ve velikosti

¹⁵ Daněk, Čajka, Chvátal, Voda, Zahrádková, Zrůstová, s. 95–96.

¹⁶ Tento projekt zaštiťuje zejména 25 oblastí, například: automobily, chemikálie nebo obranu. Více v kapitole 2.5, či na <http://www.makeinindia.com/>.

¹⁷ <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/indie-zakladni-charakteristika-teritoria-18274.html>

¹⁸ http://stats.oecd.org/Index.aspx?datasetcode=SNA_TABLE4

¹⁹ Tamtéž.

HDP podle parity kupní síly, hned za Čínou a Spojenými státy.²⁰ Nicméně podle HDP přepočítaného na jednoho obyvatele je Indie až na 142. místě na světě v roce 2014, což znamená, že životní úroveň v zemi je nižší než ve 141 zemích, kde je HDP na obyvatele vyšší.²¹

1.2 Inlace

Mezi ekonomy panuje vzácná shoda v názoru na inflaci: nazývají ji „ekonomickým zlem“.²² Inlace totiž přerozděluje bohatství ve prospěch těch, kteří „platí“ na úkor těch, kterým je „placeno“. Inlace tím vnáší do ekonomiky a společnosti riziko a je tedy logické, že nejen investory zajímá její růst nebo pokles. Nutno podotknout, že inflace nejvíce přerozděluje bohatství v případě dlouhodobých smluv nebo při jejím neočekávaném zvýšení nebo snížení. Je tedy snaha o uzavírání krátkodobých smluv, zakalkulování výše inflace do dlouhodobých smluv, zakalkulování očekávané inflace do výše úroků nebo o indexování mezd.²³ Jak je patrné, prognózy ohledně výše inflace jsou vždy napjatě očekávány a se zájmem sledovány. Pro měření inflace se používají cenové indexy. Nejpoužívanějšími cenovými indexy jsou: deflátor HDP, index spotřebitelských cen (CPI) a index cen výrobců (PPI).²⁴ Deflátor HDP je nejkompexnějším ukazatelem, protože obsahuje ceny všech statků, z nichž je složen HDP. CPI ukazuje, jaký má inflace vliv na spotřebitele a PPI to, jak působí domácí inflace na konkurenceschopnost lokálních výrobků v zahraničí.²⁵

V roce 2014 byla inflace v Indii vyšší než v zemích OECD a nejvyšší v rámci BRIICS (měřeno CPI).²⁶ V roce 2009 došlo k prudkému růstu inflace kvůli nedostatečnému přílivu monzunových dešťů a zdražení potravin. Inlace se ale od té doby snížila z 12,3% v roce 2009 na 6,4% v roce 2014. Graf 2 ukazuje výši inflace v letech 2008–2014, hodnota pro rok 2015 je odhadovaná.

---

²⁰ http://databank.worldbank.org/data/download/GDP_PPP.pdf

²¹ <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.KD>

²² Holman, s. 545.

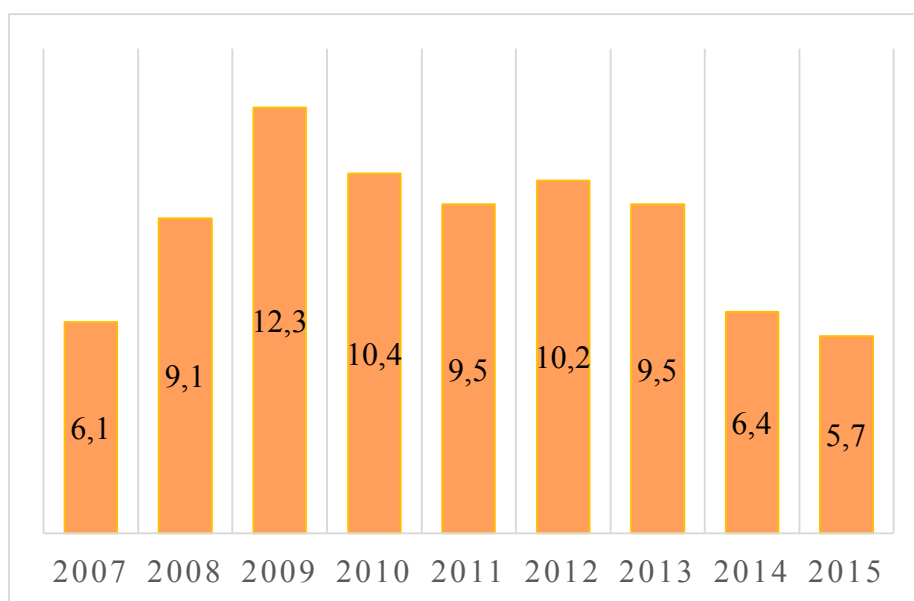
²³ Dohodnutý růst mezd je navýšen o očekávanou inflaci.

²⁴ Holman, s. 542.

²⁵ Tamtéž, s. 543–544.

²⁶ Tzv. *emerging markets* – Brazílie, Rusko, Indie, Indonésie, Čína a Jihoafrická republika.

Graf 2 - Míra inflace (v %, měřeno CPI)

Zdroj: http://www.oecd-ilibrary.org/zdroje.vse.cz/economics/oecd-economic-outlook_16097408

V roce 2014 ke snížení inflace přispělo několik faktorů. Zejména v období červenec až říjen 2014 to bylo celosvětové snížení cen ropy, což dále prostřednictvím poklesu dopravních nákladů ovlivnilo vývoj tvorby cen i v ostatních oblastech indického hospodářství.²⁷ Dále Rezervní banka Indie (RBI) ohlásila tzv. „cílování inflace“, tj. že výši inflace chce držet v určitém pásmu. Cílování inflace je nástroj monetární politiky,²⁸ kdy vyhlášením inflačního cíle dokáže centrální banka jednak učinit inflační očekávání racionálnějšími a jednak ovlivnit samotnou výši inflačních očekávání podle svého záměru.²⁹ RBI vyhlásila cíl výše inflace 4%, ale s přechodným obdobím pro roky 2014–2016, kdy pro rok 2014 může být výše inflace 8% a pro roky 2015–2016 to může být 2–6%. RBI používá pro měření inflace CPI.³⁰

1.3 Export z Indie a import do Indie

V Indii importy dlouhodobě převyšují exporty. Na vině je především nedostatečně rozvinutý výrobní sektor a také orientace tohoto sektoru na domácí spotřebu. Indie se tak nestala dílnou zásobující světový trh průmyslovým zbožím jako např. Čína.³¹ Indická

²⁷ <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/indie-zakladni-charakteristika-teritoria-18274.html>

²⁸ Tj. politiky centrální banky dané země.

²⁹ Holman, s. 684.

³⁰ OECD (2014), *OECD Economic Surveys: India 2014*, OECD Publishing, s. 25–26.

³¹ Daněk, Čajka, Chvátal, Voda, Zahrádková, Zrůstová, s. 118.

obchodní bilance je tedy v posledních pěti letech stále pasivní. Je jistě zajímavé sledovat, zda třeba kampaň *Make in India* pomůže Indii zvýšit exporty.

Tabulka 2 - Obchodní bilance Indie (v milionech dolarů)

	2010–2011	2011–2012	2012–2013	2013–2014	2014–2015
Import do Indie	369 769	489 319	490 736	450 199	447 964
Export z Indie	249 815	305 963	300 400	314 405	310 338

Zdroj: <http://commerce.nic.in/eidb/iecnttopn.asp>

1.3.1 Komoditní struktura exportu z Indie a importu do Indie

Nyní se zaměříme na položky, které tvoří největší část indického exportu a importu za období od 1. 4. 2014 – 31. 3. 2015. Indický import a export využívá mezinárodně uznávaný Harmonizovaný systém (HS) klasifikace výrobků.

Na prvním místě u importu i exportu jsou výrobky pod HS kódem 27: Minerální paliva, oleje a produkty z jejich destilace, asfaltové hmoty a minerální vosky. Indická těžba ropy pokrývá totiž jen necelou pětinu indické spotřeby. Indie tak patří mezi největší světové importéry ropy. I přesto je ale významným exportérem zpracovaných ropných produktů.³²

Na druhém místě u importu i exportu jsou výrobky pod HS kódem 71: Přírodní a upravované perly, drahokamy, polodrahokamy, drahé kovy, kovy plátované drahými kameny, výrobky z nich, šperky a mince. Indie ve velkém množství importuje např. zlato, ale následně pak vyváží hotové šperky. Indické šperkařství hraje důležitou roli v ekonomice a patří mezi rychle se rozvíjející odvětví.³³

³² Daněk, Čajka, Chvátal, Voda, Zahrádková, Zrůstová, s. 114.

³³ http://indiainbusiness.nic.in/newdesign/index.php?param=industryservices_landing/339/1

Tabulka 3 - Top 10 položek exportu z Indie 2014–2015 podle HS klasifikace

Položka	% exportu
Minerální paliva, oleje a produkty z jejich destilace, asfaltové hmoty a minerální vosky	18,63
Přírodní a upravované perly, drahokamy, polodrahokamy, drahé kovy, kovy plátované drahými kameny, výrobky z nich, šperky a mince	13,38
Vozidla jiná než železniční a tramvajová kolejová vozidla, a jejich součásti a příslušenství	4,66
Jaderné reaktory, kotle, stroje a mechanická zařízení a jejich součástky	4,44
Výrobky chemické organické	3,85
Výrobky farmaceutické	3,73
Obilniny	3,08
Oděvy a oděvní doplňky (nepletené či neháčkované)	2,96
Elektrické stroje, přístroje a jejich součástky, přístroje pro záznam a reprodukci zvuku a televizního obrazu, části, součásti a příslušenství těchto přístrojů	2,80
Železo a ocel	2,80

Zdroj: <http://commerce.nic.in/eidb/iecnttopn.asp>

Na rozdíl od exportně orientovaných ekonomik východní Asie má elektronika a elektrotechnika na indické průmyslové výrobě a následném exportu malý podíl. Naopak významně exportně orientovaným odvětvím je farmaceutický průmysl a textilní průmysl.

Indii nestačí vlastní produkce železa, a proto jej musí dovážet.³⁴ Indie je také předním světovým exportérem oceli. Ocelářství má v Indii dlouholetou tradici, která začala již za doby britské správy. V Indii se nacházejí velké ocelárny, které byly postaveny v 60. letech minulého století se zahraniční pomocí v rámci státem řízené industrializace, a které i nadále zůstávají v majetku státu. Ale i tak v roce 2011–2012 byl díky novým soukromým investicím do ocelářského průmyslu podíl státu v tomto odvětví pouhých 33,3%.³⁵ Mezi největší korporace v tom odvětví patří *Tata Steel* a *Jindal Group*.

³⁴ <http://in.reuters.com/article/2014/12/05/india-ironore-imports-idINKCN0JJ0EC20141205>

³⁵ Daněk, Čajka, Chvátal, Voda, Zahrádková, Zrůstová, s. 122.

Indie je čistým exportérem zemědělské produkce, a to včetně obilnin. Je to díky tomu, že se významně podílí na celosvětové produkci zemědělských plodin jako je rýže a pšenice, prosa nebo čiroku. Tyto plodiny se tradičně pěstují téměř po celém území Indie, s výjimkou severních a severovýchodních oblastí a pobřeží Arabského moře.³⁶

Tabulka 4 - Top 10 položek importu do Indie 2014–2015

Položka	% importu
Minerální paliva, oleje a produkty z jejich destilace, asfaltové hmoty a minerální vosky	34,91
Přírodní a upravované perly, drahokamy, polodrahokamy, drahé kovy, kovy plátované drahými kameny, výrobky z nich, šperky a mince	13,92
Elektrické stroje, přístroje a jejich součástky, přístroje pro záznam a reprodukci zvuku a televizního obrazu, části, součásti a příslušenství těchto přístrojů	7,40
Jaderné reaktory, kotle, stroje a mechanická zařízení a jejich součástky	7,08
Výrobky chemické organické	3,96
Železo a ocel	2,75
Plasty a výrobky z plastů	2,61
Živočišné a rostlinné tuky, oleje a vosky; a produkty jejich štěpení	2,38
Různé položky (HS kód 99)	1,67

Zdroj: <http://commerce.nic.in/eidb/iecnttopn.asp>

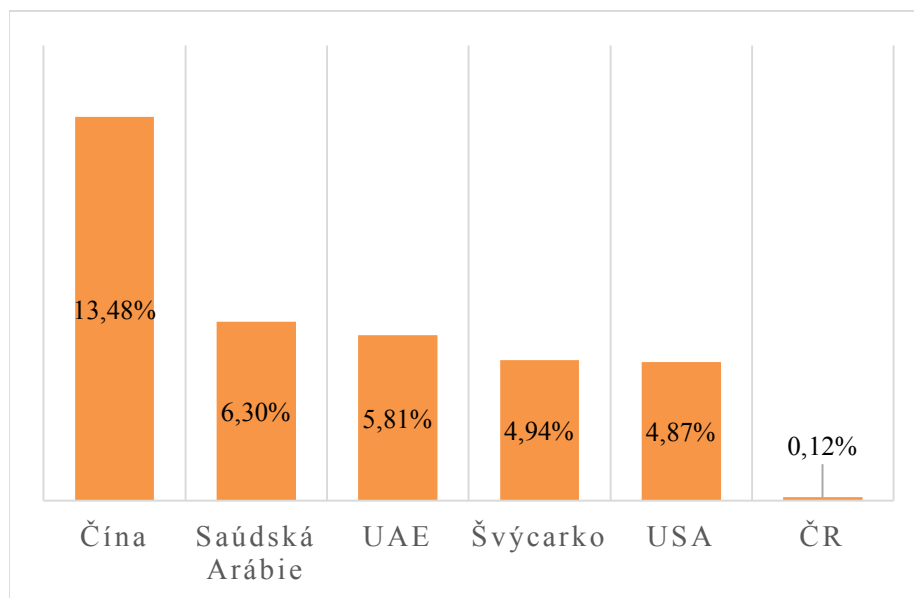
1.3.2 Teritoriální struktura exportu z Indie a importu do Indie

Ve fiskálním roce 2014–2015 Indie nejvíce dovážela z Číny, USA, Spojených arabských emirátů, Saúdské Arábie a Švýcarska. Vzhledem k faktu, že Indie patří mezi největší světové importéry ropy, není divu, že se Saúdská Arábie a Spojené arabské emiráty objevují v popředí. První místo ale neotřesitelně zaujímá Čína, dle dat Importní a exportní banky Indie dováží především elektroniku, plasty a výrobky z nich, organické chemikálie a

³⁶ Daněk, Čajka, Chvátal, Voda, Zahrádková, Zrůstová, s. 105.

umělá hnojiva. Švýcarsko se mezi pěti největšími importními zeměmi umístilo díky dovozu výrobků pro šperkařský průmysl.

Graf 3 - Teritoriální struktura importu do Indie 2014–2015

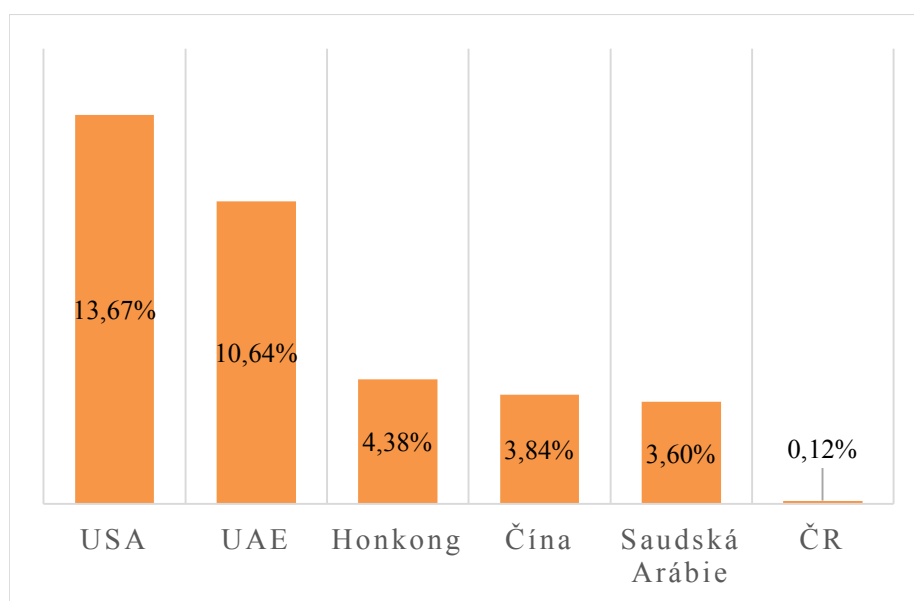

Zdroj: <http://commerce.nic.in/eidb/iecnttopn.asp>

Indie nejvíce vyvážela do USA, Saúdské Arábie, Spojených arabských emirátů a Hongkongu. Za fiskální rok 2014–2015 dle stránek Ministerstva obchodu a průmyslu Indie zaujímá Česká republika 75. místo z 233 zemí, se kterými Indie obchoduje z hlediska celkového obrátu vzájemného obchodu. Do USA i UAE Indie dováží především šperky a výrobky z ropy. Významnou položkou do USA jsou i farmaceutické a textilní výrobky. Je tedy patrné, že šperkařský, petrochemický průmysl a farmaceutický průmysl tvoří významnou část indického exportu, vzhledem k objemu obchodů mezi Indií a Spojenými státy i Spojenými arabskými emiráty.

Nejvýznamnější položkám vzájemného obchodu s Českou republikou se bude věnovat následující podkapitola.

Graf 4 - Teritoriální struktura exportu z Indie 2014–2015

Zdroj: <http://commerce.nic.in/eidb/iecnttopn.asp>

1.3.3 Obchodní bilance s Českou republikou

Co se týče obchodní bilance s Českou republikou, tak z pohledu Indie je bilance pasivní, z pohledu České republiky aktivní. Ačkoliv import do Indie během posledních dvou let poklesl, což bylo zřejmě způsobeno stagnací indické ekonomiky,³⁷ Indie představuje jednu z nejdůležitějších zemí pro český zahraniční obchod s perspektivou dlouhodobého růstu exportu a je zařazena mezi prioritní země českého zahraničního obchodu podle Exportní strategie České republiky pro období 2012 až 2020. V současnosti představuje Indie hned po Číně nejvýznamnějšího asijského obchodního partnera pro Českou republiku.³⁸

Tabulka 5 - Vzájemný obchod ČR s Indii (v milionech dolarů)

	2010–2011	2011–2012	2012–2013	2013–2014	2014–2015
Export z ČR do Indie	676	718	644	517	517
Import z Indie do ČR	215	271	251	387	378

Zdroj: <http://commerce.nic.in/eidb/iecnttopn.asp>

³⁷ <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/indie-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-18277.html>

³⁸ Tamtéž.

Mezi nejvíce dovážené komodity z Indie do České republiky patří výrobky ze železa a oceli; výrobky chemické organické; elektrické stroje, přístroje a jejich součástky; přístroje pro záznam a reprodukci zvuku a televizního obrazu, části, součásti a příslušenství těchto přístrojů; farmaceutické výrobky a oděvy a oděvní doplňky (nepletené či neháčkované).³⁹

Nevýznamnějšími položkami exportu z České republiky do Indie jsou: komponenty pro automobilový průmysl, organické chemikálie, přístroje elektrického záznamu a mechanické nástroje.⁴⁰

Co se týče oblasti služeb, z české strany jsou hlavní vývozní položkou služby z oblasti bankovníctví a služby z oblasti technického servisu poskytovaného na dodané stroje a zařízení. Z indické strany to jsou pak především služby v IT oblasti a v komunikačních technologiích.⁴¹

1.4 Přímé zahraniční investice

Po přijetí reforem v roce 1991 bylo otevření ekonomiky pro vstup přímých zahraničních investic (dále PZI) postupné, a zatímco některá odvětví byla otevřena již počátkem 90. let (zejména sektor služeb včetně telekomunikací), v jiných zůstávají v platnosti omezující kritéria i dnes (např. obrana, pojišťovnictví nebo loterie). Přestože objem PZI se od počátku 90. let každé čtyři roky zdvojnásobil, jeho počáteční hodnota byla tak nízká, že v úhrnném objemu přijatých PZI Indie teprve v roce 2008 předběhla Českou republiku.⁴²

Během posledních pěti let (indické fiskální roky 2010–2011 až 2014–2015), PZI dosáhly svého maxima během fiskálního roku 2011–2012, kdy se oproti předchozímu roku zvýšily o 33%, a to zejména díky přílivu PZI do chemického a ropného průmyslu.⁴³ Nicméně kvůli útlumu globální ekonomiky příliv PZI v následujících letech klesl a až ve fiskálním roce 2014–2015 se PZI přiblížily hodnotám tohoto maxima, což mohlo být způsobeno zvolením nového politického vedení Indie a následným optimismem. Indie také za posledních pět let zvýšila počet sektorů, kde jsou PZI dovoleny a zrušila restriktivní opatření a povolila tak např. PZI do výše 100% v oblasti léčiv a v kurýrních službách; a do výše 49% na komoditních

---

³⁹ <http://commerce.nic.in/eidb/ecntcom.asp>

⁴⁰ <http://commerce.nic.in/eidb/iecnttopn.asp>

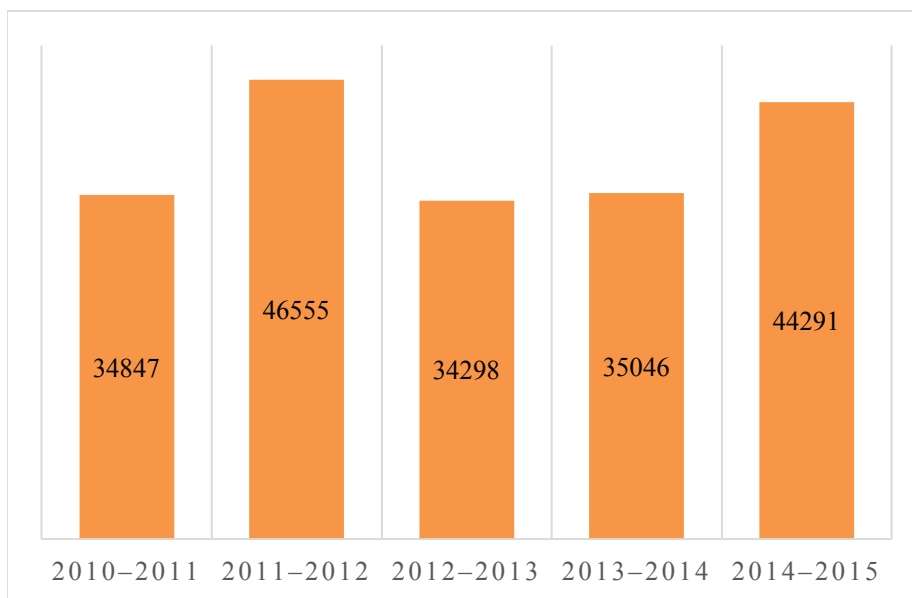
⁴¹ <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/indie-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-18277.html>

⁴² Daněk, Čajka, Chvátal, Voda, Zahrádková, Zrůstová, s. 99.

⁴³ http://www.business-standard.com/article/economy-policy/despite-stalled-reforms-fdi-inflows-rise-34-in-2011-12-112052402001_1.html

burzách nebo v oblasti letecké dopravy.⁴⁴ Vláda také zrychlila a zjednodušila postup vyřízení návrhu na danou investici, tak aby celý proces trval v průměru jeden měsíc.⁴⁵

Graf 5 - Příliv PZI do Indie (v milionech dolarů)

Zdroj: <http://dbie.rbi.org.in/DBIE/dbie.rbi?site=statistics>

Přímé zahraniční investice nejvíce proudily do sektoru služeb, který zahrnuje i bankovníctví, finanční sektor, pojišťovnictví, outsourcing a vědu a výzkum. V oblasti výroby to je zejména farmaceutický a chemický průmysl, výroba automobilů, energetika, hutnictví a stavebnictví.

Země, které mají největší podíl vlastního kapitálu v Indii, vyjmenovává tabulka 6. Hodnoty za rok fiskální rok 2014–2015 jsou za období duben až prosinec. Z tabulky je patrné, že největším zdrojem zahraničního kapitálu je Mauricius, což je pravděpodobně způsobeno výhodnou smlouvou o zamezení dvojího zdanění. Dalším významným investorem je Singapur, Velká Británie, Nizozemí a Japonsko. Finanční prostředky ze Singapuru proudí do odvětví, jakými jsou např. infrastruktura, stavebnictví nebo rozvoj zdravotnictví. PZI z Nizozemí proudí do infrastruktury, vodního a odpadového hospodářství nebo bankovníctví. Japonsko v Indii investuje do železnic, budování tzv. „chytrých měst“ a čištění vod.

⁴⁴ https://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/s313_e.pdf. Dále WTO Trade Policy review.

⁴⁵ http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asiae/indie/ekonomika/investicni_klima.html

Tabulka 6 - Země s největším podílem vlastního kapitálu (v milionech dolarů)

	2010–2011	2011–2012	2012–2013	2013–2014	2014–2015
Mauricius	32,7	28,3	42,4	20,0	28,0
Singapur	8,0	15,0	10,3	24,6	20,5
Velká Británie	12,7	22,4	4,8	13,2	4,9
Nizozemí	5,7	4,0	8,3	9,3	12,3
Japonsko	7,3	8,5	10,0	7,1	6,8
Německo	0,9	4,6	3,8	4,3	3,7
USA	5,5	3,2	2,5	3,3	7,0
Kypr	4,2	4,5	2,2	2,3	2,3
Francie	3,4	1,9	2,9	1,3	2,7

Zdroj: WTO Trade Policy Review

2 Obchodní politika Indie a její prostředky

Stejně jako ekonomika Indie, tak i obchodní politika Indie prošla za posledních 25 let velkým vývojem. Po přijetí reformy v roce 1991 změnila svoji podobu. Byly sníženy výše celních sazeb, uvolněn a zjednodušen restriktivní režim dovozních licencí. Důraz byl kladen především na liberalizaci kapitálových statků, na zjednodušení vstupu do průmyslových odvětví a na podporu exportu. Usnadněn byl i přísun přímých zahraničních investic a postupně se víc a víc odvětví ekonomiky těmito investicím otevíralo.⁴⁶

V této kapitole nejprve obecně pojednám o obchodní politice. Dále se budu věnovat nástrojům obchodní politiky Indie. V oblasti autonomních nástrojů to bude zejména výše cla, kterému je zboží vystaveno. Ze smluvních nástrojů to budou logicky smlouvy, které byly podepsány mezi Indií a příslušnou zemí či integračním uskupením, které např. upravují výši celní sazby, zabraňují dvojímu zdanění příjmů nebo usnadňují ekonomickou spolupráci. Nutno mít také na paměti, že Indie je členem Světové obchodní organizace, která v současné době do velké míry určuje podobu mezinárodní obchodní politiky, a Indie tak musí dodržovat pravidla platná pro všechny členy WTO. Tato kapitola přiblíží, jaké jsou podmínky pro dovoz do Indie nebo vývoz z Indie. Dále budou zmíněny podmínky pro přímé zahraniční investice v určitých odvětvích a také se bude pojednávat o speciálních ekonomických zónách.

2.1 Teorie obchodní politiky

Dle publikace Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století by se obchodní politika dala definovat jako souhrn záměrů, strategií, zásad, opatření, nástrojů, smluv a institucí, vytvářených a koncipovaných na úrovni vlády a směřujících k podnikatelským subjektům domácím i zahraničním.⁴⁷ Vlády tedy pomocí obchodní politiky ovlivňují podnikatelské prostředí s cílem zajistit optimální vnitřní ekonomický vývoj národního hospodářství, a to v dlouhodobém, střednědobém i krátkodobém horizontu.⁴⁸ Obchodní politika ale nestojí samostatně v rámci státu, ale naopak je součástí všech politik státu, pomocí kterých jsou řízeny ekonomické a zahraniční vztahy země. Obchodní politika má dopad na podnikatelské subjekty, které v dané zemi obchodují. Obchodní politika neupravuje jen obchodní výměnu, ale vytváří i prostředí pro zahraniční subjekty při vstupu na tuzemský trh. Dnes jsou v rámci

---

⁴⁶ http://isidev.nic.in/pdf/icssr_tpb.pdf

⁴⁷ Štěrbová, s. 99.

⁴⁸ Tamtéž, s. 100.

obchodní politiky vytvářeny podmínky pro investice či pravidla hospodářské soutěže. Obchodní politika může mít ale dopad i do mimoekonomických oblastí jako je třeba zdravotnictví (otevření trhu pro zdravotní služby) nebo může ovlivnit ráz krajiny (odstranění dotací pro zemědělce).

Rozlišujeme dva základní směry obchodní politiky: **liberalismus a protekcionismus**. Oba směry mají své výhody a nevýhody a je při jejich prosazování nutné zvážit jejich dopady. **Liberalismus** znamená odstranění překážek obchodu, vzájemný obchod tedy funguje bez zásahu státu. Riziko je například v tom, že domácí trh může ovládnout zahraniční dovozce. Naopak **protekcionismus** chrání domácí ekonomiku před negativními vnějšími vlivy. Rizikem je zde ekonomická izolace. Ani jeden směr se nevyskytuje ve své čisté podobě, naopak, obchodní politika je jakýsi kompromis.

Daný stát může využít celé řady prostředků, které mu pomohou prosadit jeho zájmy a ovlivnit tak své obchodní vztahy či podnikatelské prostředí. Tyto prostředky se dají dělit z několika hledisek, ať už podle jejich právní nebo věcné podstaty, cílů či tvorby.⁴⁹ Je to členění na nástroje **na ochranu vnitřního trhu a podpory vývozu; na tarifní a netarifní nástroje** a na **nástroje autonomní a smluvní**. Všechny tyto skupiny mohou být vzájemně kombinovány, takže např. opatření na ochranu vnitřního trhu mohou být výsledkem rozhodnutí o užití tarifních nebo netarifních nástrojů nebo mohou být zavedena na základě smluvních ujednání.

Mezi nástroje **pro ochranu vnitřního trhu** se řadí nástroje protekcionistického charakteru a také nástroje, které zamezují dovozům za dumpingové ceny či dovozům zboží, které bylo subvencováno jiným státem. V minulosti se využívaly pro ochranu vnitřního trhu převážně tarifní nástroje, jejich využití v dnešní době ale klesá, zejména díky Všeobecné dohodě o clech a obchodu, díky které byl mezinárodní obchod liberalizován.⁵⁰ Snižování tarifů je nahrazováno i doplňováno netarifními opatřeními, jejichž funkcí je zabránit negativním vlivům ze zahraničního obchodu. Stát si tak chrání například svoji výrobu, přírodní bohatství a konkurenceschopnost domácích výrobců. Krajním řešením je silné omezení dovozu či jeho úplný zákaz. V současné době jsou nejrozšířenější různá legislativní opatření, která upravují např. vstup na domácí trh či vynucují ochranu práv duševního vlastnictví. Mezi nástroje **na podporu vývozu** patří různé subvence (jsou ale limitovány WTO), státem garantované úvěry nebo pojištění exportu. Např. v České republice působí státem vlastněná úvěrová pojišťovna EGAP se zaměřením na tržně nepojistitelná politická a

---

⁴⁹ Štěrbová, s. 107.

⁵⁰ Kalínská, s. 95.

komerční rizika spojená s financováním vývozu zboží, služeb a investic z České republiky.⁵¹ Subvence bývají často na zemědělské produkty, kdy např. stát podporuje prostřednictvím programů rozvoj zemědělství a venkova nebo dotuje ceny vybraných často strategických plodin.

Mezi **tarifní opatření** patří clo. Jedná se v podstatě o dávky vybírané při přechodu celní hranice. Sazby cla jsou předem vyhlášeny právním předpisem. Tento předpis se nejčastěji nazývá celní sazebník. Nejvyšší sazbou je všeobecná sazba. Celní hranice nebývá totožná s geografickou, může se nacházet třeba ve vnitrozemí (letišťě). Cla můžeme dělit z různých hledisek:

- *Podle směru přechodu zboží přes hranice* (tj. vývozní a dovozní cla).
- *Podle účelu* (fiskální cla – získat příjmy do státního rozpočtu; protekcionistická cla – ochrana domácího odvětví).
- *Podle cíle* (prohibitivní cla – znemožňují dovoz v daném odvětví, chrání domácí strategické odvětví; skleníková a výchovná cla – pomáhají rozvoji nových nebo restrukturovaných odvětví; preferenční cla – zvýhodněné celní sazby pro určité subjekty; diferenční cla – cla v různé výši na stejné zboží).
- *Podle způsobu výpočtu* (valorická cla – procentní sazba z hodnoty zboží; specifické clo – pevná částka za fyzickou jednotku zboží; smíšená cla – např. 10% z hodnoty zboží, ne ale méně než 1000 Kč; kombinovaná cla – např. 10% z hodnoty zboží a 60 Kč za každou tunu; kontingentní cla – do výše stanovené kvóty je vybírané clo nižší, po vyčerpání kvóty je celní sazba vyšší).
- *Podle vztahu k obchodnímu partnerovi* (kompenzační a odvetná cla).

Pro rozdělení zboží se celosvětově používá Harmonizovaný systém popisu a číselného označování zboží.

Netarifní opatření je každé jiné opatření kromě cla, které ovlivňuje vzájemný obchod. V současné době tato opatření převažují. Mezi netarifní opatření patří: dodatečné daně a přírázky, antidumpingová opatření, vyrovnávací opatření (speciální přírázky na dovoz konkrétního zboží z konkrétní země s cílem vyrovnat dotace na toto zboží z daného státu), licence, kvóty, zákazy dovozu, povinné využití národních služeb aj.

Autonomní nástroje jsou implementovány do obchodní politiky rozhodnutím státu. Do této kategorie tradičně patří cla. Nicméně v současné době jsou státy limitovány mezinárodními smlouvami. Takže např. výše celní sazby nemůže být v řadě případů

---

⁵¹ <http://www.egap.cz/o-spolecnosti/profil/index.php>

stanovena libovolně, ale v souladu s dohodami a ujednáními WTO. Stát tak mívá větší míru autonomie v zavádění netarifních opatření. I když je řada netarifních opatření regulována opět dohodami WTO, tak tyto dohody nepokrývají veškeré oblasti. Pokud ale stát implementuje neregulované netarifní opatření, platí mezinárodní smluvní pravidlo, že nesmí dojít ke zhoršení přístupu na trh pro obchodní partnery, jinak hrozí riziko sporů. V rámci **smluvních nástrojů** se setkáme s obchodními smlouvami, obchodními dohodami, dalšími mezinárodními smlouvami, které upravují oblasti dotýkající se obchodu či povinnosti státu, které vyplývají z jeho členství v různých organizacích, jejichž činnost se dotýká obchodu. Obchodní smlouvou se rozumí *politické ujednání, které upravuje vzájemné hospodářské vztahy mezi smluvními stranami a stanovuje pro tyto vztahy rámcovou úpravu právního postavení fyzických a právnických osob jedné smluvní strany na území smluvní strany druhé*.⁵²

Obchodní dohody se dělí na mnohostranné, vícestranné a bilaterální. Mnohostranné dohody jsou dohody WTO. Vícestrannými dohodami jsou zejména dohody v rámci uskupení vícero států nebo mezinárodní komoditní dohody např. o kávě. Bilaterální dohodami mohou být dohody o volném obchodu či obchodní dohody o ekonomické spolupráci.

2.2 Autonomní prostředky obchodní politiky Indie

V Indii se setkáme s tarifními autonomními nástroji a i netarifními autonomními nástroji. Mezi tarifní autonomní nástroj indické obchodní politiky patří clo. Indie bývá kritizována za výši svých celních sazeb, zejména na importované zemědělské výrobky. Naopak ropa, surovina, kterou Indie potřebuje, má sazbu velmi nízkou. V rámci netarifních nástrojů Indie uplatňuje licence, požadavky na standard výrobků nebo subvence (zejména v zemědělství).

2.2.1 Clo

Clo se v Indii ukládá a vybírá podle § 12 zákona o clu z roku 1962 a podle zákona o celních tarifech z roku 1975. V Indii se o celní správu stará Celní a daňový úřad (*Central Board of Excise and Customs*), který spadá pod ministerstvo financí. Výše celních sazeb je obsažena v celním sazebníku, který tato instituce zveřejňuje, a je nutné jej sledovat na jejich webových stránkách. Základní sazba se mění každý rok a je zveřejněna vždy ke konci fiskálního roku – v Indii tedy ke konci února. Nicméně jednotlivé celní sazby se mohou

---

⁵² Kalínská, s. 100.

během roku měnit. V Indii kromě základní sazby existují ale i jiné sazby, které se k základní sazbě přičítají:

- **Vyrovňovací clo** – jedná se o clo, které je placeno v případě, že by na toto zboží byla v Indii uvalena spotřební daň. Výše sazby je stejná jako základní sazba spotřební daně, čili 12%. Základ pro výpočet je cena zboží, pojištění, přepravné (tzv. CIF hodnota) a základní clo.
- **Dodatečné clo** – jedná se o clo, které slouží jako náhrada indického DPH. Sazba je ve výši 4%, tedy ve stejné výši jako jedna z možných snížených sazeb v rámci DPH.
- **Příspěvek na vzdělání** – jedná se o příspěvek ve výši 3%. Z této částky 2% tvoří příspěvek na základní a střední školy a 1% příspěvek na vysoké školy. Cílem tohoto příspěvku je zřejmě zvýšit úroveň indické vzdělanosti. Tento příspěvek se neplatí pouze u cla, ale i u řady daní, které jsou v Indii vybírány.

Dále je připočten přistávací poplatek, což je 1% z ceny nákladu, pojištění a přepravného (CIF hodnota). Platí pro všechny typy dopravy do Indie – pro leteckou, námořní i pozemní.

Veškerí dovozci musí být registrováni a používat svoje speciální číslo, které slouží k jejich identifikaci. Importy do Indie spadají do následujících kategorií:

- Zboží importované pro konečnou spotřebu v Indii
- Zboží importované pro skladování
- Zboží určené pro tranzit
- Zboží importované do speciálních ekonomických zón
- Importované zboží, které bylo vyrobeno ze zboží, které bylo předtím exportováno

Každé importované zboží musí být hlášeno celní správě, lze to učinit elektronicky, ale nejvýše 30 dní před samotným dovozem. Indické autority tvrdí, že 98% veškerého dovezeného zboží bylo ohlášeno přes elektronický formulář. Pokud má importér výhrady k zařazení svého zboží či k výši cla, může se obrátit na celní tribunál.

Základem pro výpočet cla je stejně jako v České republice celní hodnota. Ta se skládá ze samotné hodnoty zboží, ke které je započtena jakákoliv částka zaplacená či splatná za náklady a služby spojené s tímto zbožím. Je to například: provize a odměny za zprostředkování, licenční poplatky, doprava, náklady na pojištění a manipulační poplatky. Většina celních sazeb je v Indii valorických (WTO uvádí kolem 94%). Nevalorické sazby jsou uvaleny na 700 položek. Aktuální sazby v Indii se pohybují od 0% do 150%. Přes 72% položek se pohybuje v celní sazbě mezi 5–10%, okolo 14,4% položek se pohybuje v celní

sazbě nad 10% a pouhých 0,5% položek (především alkoholické nápoje) má sazbu 150%. Průměrná sazba za období 2014–2015 se zvýšila na 13% z 12% v 2010–2011. Je to z důvodu rostoucích celních sazeb v zemědělství. Průměrná sazba v zemědělství pro období 2014–2015 byla 36,4%, kdežto v období 2010–2011 byla 33,2%. Nejvyšší průměrnou sazbu má káva a čaj, alkoholické nápoje a tabákové výrobky. Naopak nejnižší průměrné sazby má bavlna, ropa, elektrická a neelektrická zařízení. Průměrná sazba se všemi příplatky zahrnuje: vyrovnávací a dodatečné clo, příspěvek na vzdělání a přístávací poplatek.

Tabulka 7 - Sazby v Indii 2014–2015

Zboží	Průměrná sazba (%)	Pásmo sazeb (%)	Průměrná sazba se všemi příplatky (%)	Pásmo sazeb se všemi příplatky (%)
Celkově	13	0–150	28,3	0–537,5
1. Zemědělské výrobky	36,4	0–150	46,1	0–537,5
a) Zvířata a výrobky z nich	30,4	5–150	36,3	9,4–124
b) Mléčné výrobky	34,2	30–60	39,6	30,9–68,3
c) Ovoce, zelenina a rostliny	29,0	0–100	36,8	0–111,1
d) Káva a čaj	74,8	30–100	88,0	36,1–111,1
e) Cereálie	40,9	0–150	52,1	0–191,2
f) Olejnatá semena, tuky, oleje a produkty z nich	33,2	0–100	39,3	0–115,4
g) Cukr a cukrářské výrobky	35,4	10–60	56,0	14,7–88,8
h) Nápoje, alkohol a tabákové výrobky	77,5	5–150	99,4	22,9–537,5
i) Bavlna	2,7	0–30	3,3	0–36,1
j) Jiné výrobky	25,2	0–70	33,9	0–79
2. Jiné kategorie	9,5	0–100	25,6	0–186,1
a) Ryby a produkty z nich	29,6	0–30	35,1	0–44,5

b) Minerály a kovy	7,4	0–15	23,1	0–31,2
c) Chemikálie a fotografické materiály	8,2	0–10	25,6	0–28,9
d) Dřevo, dřev, papír a nábytek	9,2	0–10	22,7	0–28,9
e) Textil	10,0	5–10	25,7	9,4–28,9
f) Oblečení	10,0	10	28,6	21,8–28,9
g) Kůže, guma, obuv a zboží pro cestování	10,3	0–70	27,0	10,3–79
h) Neelektrická zařízení	7	0–10	22,2	9,4–28,9
i) Elektrická zařízení	7	0–10	22,8	6–28,9
f) Zařízení pro dopravní prostředky	32,1	0–100	58,9	0–186,1
g) Jiné výrobky	8,8	0–10	24,3	0–28,9
3. Ropa	4,6	0–10	11,4	0–26,2

Zdroj: WTO Trade Policy Review

Indie využívá i preferenčních celních režimů v rámci svých vzájemných regionálních obchodních dohod a také neuplatňuje kvóty pro nejméně rozvinuté země.

Zatímco průměrná sazba je v Indii 13%, v rámci preferenčních režimů může být průměrná sazba i 0,8%. Země či uskupení spadající pod preferenční režimy vyjmenovává tabulka 8. Jedná se především o asijské země. Tato tabulka také uvádí, kolik procent z celních sazeb využívá nižší sazbu, než je průměrná (13%).

V Indii také fungují celní sklady, které umožňují odklad platby za clo na importované zboží až do okamžiku, kdy je zboží skutečně použito. Je to tedy výhodné pro dovozce, protože nemusí rovnou uvolnit finanční prostředky. Zboží může být ve skladě až jeden rok. Pokud zboží 100% slouží pro exportně orientovanou jednotku, maximální možná lhůta se prodlužuje až na pět let. Pro zřízení celního skladu je zapotřebí licence, kterou uděluje Celní a daňový úřad.

Tabulka 8 - Preferenční celní sazby 2014–2015

Uskupení/Země	% z celních sazeb	Průměrná sazba
SAFTA 1 ⁵³	73,3	6,9
SAFTA 2 ⁵⁴	96,4	0,8
ASEAN ⁵⁵	85,5	5,2
APTA ⁵⁶	9,8	12,4
Mercosur ⁵⁷	3,2	13
Japonsko	79,5	8,8
Singapur	42,8	9,6

Zdroj: WTO Trade Policy Review

Co se týče exportu z Indie i na ten je uvalena celní povinnost, i když nižší než na import. Povinnost se týká zboží vyjmenovaného v tabulce 9. Clo na nerostné suroviny je zřejmě uvaleno z nedostatku vlastních zásob. Základem pro výpočet je tzv. FOB hodnota (*Freight on Board/Free on board*), což je hodnota zahrnující cenu výrobku a všechny náklady prodávajícího.

Tabulka 9 - Sazby na export 2014–2015

Typ zboží	% sazby z FOB
Železná ruda	5
Bauxit	10
Ilmenit	5–10
Surová kůže, useň	10–25
Železný odpad nebo šrot a přetavený odpad v ingotech ze železa nebo oceli	15

Zdroj: WTO Trade Policy Review

⁵³ Pákistán a Šrí Lanka.

⁵⁴ Bangladéš, Bhútán, Maledivy, Nepál a Afgánistán.

⁵⁵ Brunej, Filipiny, Indonésie, Kambodža, Laos, Malajsie, Myanmar, Singapur, Thajsko a Vietnam.

⁵⁶ Dohoda mezi Indií a Bangladéšem, Čínou, Jižní Koreou a Šrí Lankou.

⁵⁷ Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay, Chile, Kolumbie, Ekvádor, Peru, Surinam a Guyana, Bolívie.

2.2.2 Netarifní nástroje

V rámci netarifních nástrojů Indie uplatňuje **licence, různé restriktce** či **požadavky na balení výrobků, technická specifika, standardy** nebo **subvence**. **Politika licencí** se v posledních letech uvolnila⁵⁸ a zlepšila tak přístup na indický trh. V současnosti⁵⁹ je potřeba získat/mít licenci pro vykonávání činnosti v těchto průmyslových odvětvích:

- Výroba přístrojů do letadel a obranných zařízení
- Průmyslové trhaviny
- Tabák a alkohol
- Destilace alkoholických nápojů
- Specifikované nebezpečné chemické látky, tj kyselina kyanovodíková a její deriváty, fosgen a jeho deriváty, izokyanáty a disokyanáty uhlovodíku⁶⁰

Industriální licence je platná tři roky. Během těchto tří let musí investor začít provozovat činnost, na kterou mu licence byla udělena. Nestihne-li to, je možné zažádat o prodloužení licence až na 7 let, během kterých musí být podnikatelská činnost zahájena.⁶¹

Restriktce na importované zboží jsou uvaleny z důvodu chránit bezpečí Indie, zdraví jejich občanů, konkurenceschopnost domácích výrobků nebo zlepšit platební bilanci. Je například zakázán import některých druhů zboží z Íránu, Iráku a Somálska. Z Venezuely je zakázán import neopracovaných diamantů, z hygienických důvodů je zakázán dovoz mléka a mléčných výrobků včetně čokolády z Číny kvůli výskytu melaminu. Tento zákaz dovozu z Číny platí od roku 2008 a aktuálně byl prodloužen až do června 2016.⁶² V roce 2014 byl úplně zakázán dovoz zboží jako: různé části těla divokých zvířat, slonová kost, lůj, umělé vepřové sádlo, různá syřidla či enzymy. Seznam je aktualizován a obměňován, je třeba sledovat aktuality na stránce Celního a daňového úřadu. Jiné výrobky zase můžou být importovány, je ale stanovena jejich nejnižší povolená cena. Mezi takové výrobky patří například kešu oříšky, betel, pneumatiky, výrobky z mramoru, žula nebo výrobky z cementu. Import zboží jako jsou nové automobily a ojeté automobily (méně než tři roky staré) musí být dovezeny pouze přes určitá importní místa – Čennaj, Kalkata pro nové automobily a Bombaj pro ojeté automobily). Dovezené automobily musí splňovat technická specifika.

---

⁵⁸ WTO Trade Policy Review.

⁵⁹ Září 2015.

⁶⁰ http://dipp.nic.in/English/Investor/Ease_DoingBusiness/EoDB_Intiatives_11August2015.pdf

⁶¹ Tamtéž.

⁶² http://articles.economicstimes.indiatimes.com/2015-06-23/news/63746139_1_milk-and-milk-products-dairy-products-extend-ban

Co se týče **technických specifik** importovaného zboží, za jejich tvorbu je vždy zodpovědná konkrétní instituce, která zodpovídá za danou oblast (např. *Drugs Controller General of India* tvoří technická specifika pro dovoz léků a kosmetiky.) Návrh technického předpisu je vyslán příslušným ministerstvem, oddělením či institucí k připomínkám, jak v rámci Indie, tak také do WTO. Komentáře musí být poskytnuty do 60 dnů. Příslušné ministerstvo a jeho experti se potom komentáři zabývají. Proces finalizace tedy trvá 6–12 měsíců, včetně posuzování, schválení a překladu do hindštiny. Konečné znění nařízení je pak zveřejněno v úředním věstníku a současně oznámeno WTO.

V Indii déle existuje Úřad pro standardy (*Bureau of Indian Standards, BIS*). BIS je zodpovědný za vytváření a upravování **standardů** pro 14 sektorů,⁶³ dále za aktivity spojené s certifikováním produktů, kvalitou zboží, mezinárodní spoluprací v této oblasti, a zlepšuje informovanost zákazníků. V prosinci 2014 bylo platných zhruba 19 313 indických standardů (což je o 721 víc než v roce 2011). Podle indických autorit přes 11 000 standardů koresponduje s mezinárodními standardy.

V Indii existují i **zákazy vývozu**. Je to z důvodu bezpečnosti potravin, ochrany životního prostředí, marketingových cenových důvodů nebo z důvodu platnosti různých mezinárodních smluv. V minulosti byl třeba zakázán vývoz cibule nebo basmati rýže.⁶⁴ Dále například OSN zakazuje export zboží a technologií do Íránu, které souvisí s vývojem jaderných zbraní.⁶⁵

Indie také poskytuje **subvence** na různé produkty – především zemědělské výrobky. Tyto subvence mají pomoci snížit chudobu a zlepšit kvalitu potravin. Vláda tedy poskytuje dotace na jídlo, aby byla vyrovnána aktuální cena potravin s cenou, která je stanovena. Kromě toho také vláda poskytuje dotace na skladování nouzové zásoby rýže a pšenice. Jsou ale i subvence na ropné výrobky či na umělá hnojiva.

2.3 Smluvní prostředky obchodní politiky Indie

Indie je členem řady různých mezinárodních uskupení jakými jsou: Organizace spojených národů (OSN), Mezinárodní měnový fond (MMF), Světová obchodní organizace (WTO), Sdružení zemí jižní Asie pro regionální spolupráci (SAARC). Indie patří mezi pět

---

⁶³ Jako jsou: výroba a strojírenství; inženýrské stavitelství; chemikálie; elektrotechnika; potraviny a zemědělství; elektronika a informační technologie; strojní inženýrství; řízení a systémy; hutnictví; ropa, uhlí a související produkty; dopravní strojírenství; textil; vodní zdroje; dopravní strojírenství; lékařské vybavení a plánování nemocnic.

⁶⁴ Blíže kapitola 2.5.1.

⁶⁵ <http://www.un.org/en/sc/inc/pages/pdf/pow/RES2231E.pdf>

států s významným hospodářským potenciálem, se kterými OECD navázala posílenou spolupráci. Indie navázala ekonomickou spolupráci či uzavřela dohodu o volném obchodu s 54 zeměmi.⁶⁶ Mezi země, se kterými má Indie uzavřenou dohodu o volném obchodu, patří země SAARC či ASEAN a bilaterálně s Japonskem, Malajsií, Šrí Lankou, Singapurem, Nepálem, Bhútánem, Afghánistánem a Chile.

Já se zaměřím na členství ve Světové obchodní organizaci a dále na aktuální smlouvy mezi Indií a Českou republikou, které se vážou k obchodně-ekonomickým vztahům, a na připravovanou smlouvu mezi Indií a Evropskou unií.

2.3.1 Indie a Světová obchodní organizace (WTO)

Světová obchodní organizace se zabývá otázkami mezinárodního obchodu. V současné době je podoba a směřování mezinárodní obchodní politiky velkou mírou formováno právě WTO. Indie, jakožto člen WTO, je vázána smlouvami WTO, především Všeobecnou dohodou o clech a obchodu. Tato Všeobecná dohoda byla uzavřena v roce 1947 mezi 23 smluvními stranami a měla status mnohostranné dohody. Později se její signatáři dohodli na ustanovení mezinárodní organizace známé jako Světová obchodní organizace a tato dohoda byla opět přijata (známá jako GATT 1994). Za jednu z nejvýznamnějších ustanovení v rámci Všeobecné dohody o clech a obchodu se považuje všeobecná doložka nejvyšších výhod (MFN). Princip této doložky je upraven v článku I této dohody. Znamená to, že pokud nějaká členská země WTO již přijala nebo přijme zvýhodnění ve vztahu k jiné členské nebo i nečlenské zemi, je povinna stejnou výhodu poskytnout všem ostatním členským zemím.⁶⁷

Dalšími dohodami jsou Všeobecná dohoda o obchodu se službami (GATS), Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS), Dohoda o subvencích a vyrovnávacích opatřeních, Ujednání o řešení sporů a Dohoda o mechanismu prověřování obchodní politiky. WTO také v rámci různých listin stanovuje přípustnou celní ochranu či povolené míry exportních subvencí.

V rámci WTO dochází k řešení obchodních sporů. K obchodnímu sporu dochází, pokud se nějaký člen WTO domnívá, že jiný člen WTO porušuje pravidla WTO například tím, že uvalí (dle stěžovatele) neoprávněné antidumpingové clo, vyrovnávací clo či nějaké jiné ochranné opatření. Indie patří mezi neaktivnější členy WTO co do počtu stížností. Mezi roky

---

⁶⁶ WTO Trade Policy Review.

⁶⁷ Kárník, s. 52.

2011–2014 podala 82 stížností kvůli antidumpingovému jednání proti více než 23 obchodním partnerům.⁶⁸ Během této doby se také měnila indická legislativa a byly definovány nové situace, které jsou podle indické vlády porušením pravidel WTO v antidumpingové oblasti.

2.3.2 Indie a Česká republika

Vztahy mezi Indií a naší zemí mají poměrně dlouhou historii. Tyto vztahy byly nadále rozvíjeny i po rozpadu Československé federace díky vzájemným návštěvám vysokých představitelů obou stran či díky novým dohodám, které byly mezi oběma zeměmi uzavřeny. Já se nyní zaměřím na aktuální dohody mezi Indií a Českou republikou, které se dotýkají vzájemných hospodářských a ekonomických vztahů.

Základní dohodou je Dohoda o hospodářské spolupráci z roku 2010. Mezi další smlouvy patří:

- Dohoda mezi Českou republikou a Indickou republikou o podpoře a ochraně investic (1998)
- Dohoda o zamezení dvojího zdanění (1999)
- Dohoda o sociálním zabezpečení (2010)
- Správní ujednání k provádění Smlouvy o sociálním zabezpečení (2010)
- Protokol o změně Dohody o podpoře a ochraně investic (2010)
- Dohoda o spolupráci mezi agenturami CzechInvest a Invest India (2013)⁶⁹

Dohoda o hospodářské spolupráci

Tato dohoda byla podepsána dne 8. června 2010 a také tímto dnem vstoupila platnost na dobu neurčitou. Dnem podpisu také ukončila platnost Obchodní dohody z roku 1993. Vlády, s přáním rozvíjet a prohloubit hospodářskou, průmyslovou, technickou a technologickou spolupráci, se dohodly, že budou:

- Podporovat aktivity zaměřené na rozvoj dvoustranné hospodářské spolupráce
- Podporovat a rozvíjet obchodní kontakty
- Pomáhat růstu oboustranných investic
- Spolupracovat v oblastech vzájemného zájmu

---

⁶⁸ WTO Trade Policy Review.

⁶⁹ <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/indie-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-18277.html>

Těchto cílů by mělo být dosaženo díky vzájemné informovanosti; usnadňování investičních toků; analýzám trhů; usnadnění pohybu odborníků, techniků, investorů a obchodních zástupců a povzbuzování spolupráce. Dohoda také ustanovila Smíšenou komisi pro hospodářskou spolupráci, která se bude scházet v pravidelných intervalech střídavě v České republice a v Indii. Zastupujícími stranami jsou české Ministerstvo průmyslu a obchodu a indické Ministerstvo obchodu a průmyslu.

Dohoda mezi Českou republikou a Indickou republikou o podpoře a ochraně investic

Tato dohoda byla podepsána 11. října 1996. Obě smluvní strany byly vedeny přáním vytvořit příznivé podmínky pro podporu větších vzájemných investic investorů. Tato smlouva se dělí do 16 článků. V prvním článku definuje základní pojmy, jakými jsou „investor“, „investice“, „výnosy“ či „území“. Další články ošetřují, aby investorům byly poskytnuty podmínky ne méně příznivé, než jaké mají místní investoři či investoři z jiných zemí. Je také ošetřeno vyvlastnění, náhrada za škodu nebo řešení sporů. Také je sjednáno, že pokud není pro danou situaci v dohodě dohodnuto jinak, všechny investice se budou řídit právem platným na území smluvní strany, na jejímž území jsou tyto investice uskutečňeny.

Tato dohoda byla mírně upravena Protokolem mezi Českou republikou a Indickou republikou, který byl podepsán 8. 6. 2010. Tento protokol vkládá nový článek o vzájemných konzultacích a původní článek „Výjimky“ nahrazuje článkem „Základní bezpečnostní zájmy“, který ošetřuje, že smlouva nebrání v dobré víře přijmout kroky, které jsou nezbytné pro ochranu základních bezpečnostních zájmů, celní, hospodářské a měnové unie či společnému trhu. Protokol byl přijat, aby původní Dohoda byla v souladu s právem EU.

Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Indické republiky o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňového úniku v oboru daní z příjmu a z majetku

Dohody o zamezení dvojího zdanění jsou obecně dohodami, které zabraňují zdanění jednoho příjmu ve více státech, ale zároveň slouží k tomu, aby daň byla odvedena v jednom ze smluvních států. Smlouvy o zamezení dvojího zdanění ovlivňují i daňové posouzení mezinárodních zaměstnaneckých struktur v oblasti daně z příjmů fyzických i právnických osob.

Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Indické republiky o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňového úniku v oboru daní z příjmu a z majetku byla podepsána 1. října 1998 a vstoupila v platnost 27. září 1999. Tato smlouva zrušila starou dohodu mezi Indií a Československem. Nová smlouva vychází z jednotného modelu OECD, díky čemuž je

zaručena snadnější orientace vzhledem k celosvětovému rozšíření tohoto modelu. Tato smlouva definuje osoby a daně, na které se vztahuje, a definuje pojmy jako jsou rezident či stálá provozovna. Smlouva určuje, kde budou zdaněny příjmy z nemovitého majetku, zisky podniků, dividendy, příjmy ze zaměstnání, příjmy z nezávislých povolání, příjmy umělců a sportovců a jiné příjmy. Smlouva určuje, jakou metodou bude dvojí zdanění vyloučeno. Tato smlouva je platná na dobu neurčitou.

Smlouva o sociálním zabezpečení mezi Českou a Indickou republikou

Smlouvy o sociálním zabezpečení se uzavírají v rámci koordinace sociálního zabezpečení mezi jednotlivými státy. Jejich účelem je omezit dvojí pojištění jednoho příjmu ve více státech a dále zajistit pojištění v jednom ze smluvních států.

Smlouva o sociálním zabezpečení mezi naší zemí a Indií byla podepsána 8. června 2010, vstoupila v platnost 1. 9. 2014 a je platná na dobu neurčitou. Ve vztahu k České republice tato smlouva pokrývá důchodové pojištění a povinnost platit pojistné na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti. Ve vztahu k Indii smlouva pokrývá starobní důchody a důchody pozůstalých zaměstnaných osob, důchody zaměstnaných osob při trvalé invaliditě a sociální zabezpečení zaměstnaných osob. Smlouva ošetřuje i nezbytnou administrativní spolupráci obou zemí.

Spolu s touto dohodou bylo podepsáno její správní ujednání, které definuje styčná místa, nutné formuláře, používané právní předpisy, výplatu dávek či výměnu statistických údajů. Správní ujednání vstoupilo v platnost ve stejný den jako smlouva a stejně jako smlouva je platné na dobu neurčitou.

2.3.3 Připravovaná smlouva o volném obchodu mezi Indií a EU

Česká republika se vstupem do EU připojila k celní unii, která na dovozy a vývozy z a do třetích zemí (kterou Indie z pohledu EU je) uplatňuje jednotné úpravy obchodních vztahů závazné pro všechny členské státy EU.⁷⁰ Takže i pro naši zemi je jistě zajímavé sledovat jednání o Dohodě o volném obchodu mezi Indií a Evropskou unií.

Vztahy Indie a EU mají dlouholetou tradici. Již v 60. letech minulého století navázala Indie diplomatické styky s tehdejším Evropským společenstvím. V následujících dvaceti letech byly podepsány dvě bilaterální dohody, které byly v roce 1994 nahrazeny Dohodou o

---

⁷⁰ <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/spolecna-obchodni-politika-evropske-unie-4461.html#!&chapter=1>

spolupráci. Díky podepsání této dohody se prohloubila ekonomická spolupráce a započala každoroční setkání představitelů obou stran. V roce 1996 bylo podepsáno komuniké s názvem Prohloubení partnerství mezi EU a Indií. V roce 2004 bylo zahájeno strategické partnerství a v roce 2005 byl přijat akční plán, který podporoval spolupráci v politické, ekonomické a rozvojové sféře. V roce 2007 započal dialog o podepsání Dohody o volném obchodu a předpokládalo se, že dohoda bude do roku 2011 podepsána. Tato dohoda je důležitá pro obě strany. EU (jako celek) je velmi významným obchodním partnerem Indie, kdy Indie do EU ve velkém dováží a EU v Indii hodně investuje.⁷¹ Tento dialog nicméně ani v roce 2015 není u konce. Proti této dohodě se ohradily například indické farmaceutické firmy, které tvrdí, že plánovaná klauzule o „exkluzivitě dat“⁷² by poškodila indický farmaceutický průmysl tím, že by byla omezena schopnost Indie vyrábět generické léky.⁷³ Společný summit se naposledy konal v roce 2012. Současný indický premiér Náréndra Módí se v srpnu roku 2015 vyjádřil, že si přeje, aby jednání pokračovala.⁷⁴

A jakých oblastí se plánovaná Dohoda dotýká?

- Podmínky pro vstup na daný trh, ať už pro obchod se zbožím či službami
- Podmínky pro přímé investice
- Pravidla pro vzájemný obchod a hospodářskou soutěž
- Rozvoj vzájemného obchodu, který by byl v souladu s životním prostředím a pracovním právem⁷⁵

Je tedy zřejmé, že podepsání této Dohody by jistě mělo velký vliv na vzájemný obchod mezi Indií a Evropskou unií, a tím i mezi Indií a Českou republikou.

2.4 Obchodní politika Indie a strategie 2015–2020

Za tvorbu obchodní politiky Indie je zodpovědné indické Ministerstvo obchodu a průmyslu. Ministerstvo obchodu a průmyslu reguluje, propaguje a rozvíjí mezinárodní obchod Indie. Je také zodpovědné za multilaterální a bilaterální dohody. Při tvorbě obchodní politiky spolupracuje s ostatními orgány, jakými jsou například Ministerstvo financí nebo Indická rezervní banka.

---

⁷¹ Zajaczowski, Schottli, Thapa, s. 429.

⁷² Tj. nový výrobce léku má ochrannou dobu, během které má jakýsi patent na daný lék.

⁷³ <http://www.euractiv.cz/obchod-a-export0/clanek/indicke-farmaceuticke-firmy-protestuji-proti-dohode-o-volnem-obchodu-mezi-eu-a-indii-008567>

⁷⁴ <http://www.euractiv.com/sections/global-europe/merkel-modi-aim-free-trade-agreement-between-eu-and-india-313783>

⁷⁵ Tamtéž.

Ministerstvo obchodu a průmyslu každých pět let zveřejní novou Zahraniční obchodní politiku (dokument *Foreign Trade Policy*), která tvoří základní rámec pro politiku exportu a mezinárodního obchodu. Aktuálně Indie přijala novou strategii v rámci obchodní politiky a to pro období 2015–2020. Jejím hlavním cílem je z Indie vytvořit významného hráče na mezinárodní scéně a zvýšit podíl na celkovém světovém exportu z 2% na 3,5% do roku 2020. Nová strategie obchodní politiky by měla pomoci hospodářskému růstu Indie, a to díky podpoře výrobního sektoru Indie (*Make in India*) a růstu exportu. Nová strategie se snaží i zjednodušit podnikání v Indii.

Indie v minulosti používala 5 různých exportních schémat, které nyní nahradilo jedno jediné: Schéma exportu z Indie (*Merchandise Export from India Scheme, MEIS*) pro export určitého zboží do určitých zemí. Pro účely tohoto schématu jsou země rozděleny do tří kategorií a v rámci dokumentu je vyjmenováno zboží, které do schématu spadá.⁷⁶ Každá kategorie zemí má jinou podporu. Největší podporu má export do zemí v rámci EU, Spojených států amerických a Kanady. Evropská unie, USA a Kanada spadají do kategorie A a jsou nazývány „tradičními trhy“.

Tabulka 10 - Kategorie zemí pro exportní schéma MEIS

Kategorie	Země
A (30 zemí)	EU, USA, Kanada
B (278 zemí)	Afrika, Latinská Amerika a Mexiko, Japonsko, Jižní Korea, Čína, Taiwan, Turecko a západoasijské země, Emerging markets, CIS země, země ASEANU
C (70) zemí	Ostatní země

Zdroj: http://dgft.gov.in/exim/2000/Updated_FTP_2015-2020.pdf

Při vývozu zboží od 1. 4. 2015 může exportér čerpat různé benefity. Benefity jsou různé poukázky, které poté slouží k placení daní ze služeb, spotřebních daní nebo třeba cla. Jejich výše závisí na kategorii, kam země příjemce spadá a na typu zboží.

Speciální schéma má export služeb nazývané Schéma exportu služeb z Indie (*Service Exports from India Scheme, SEIS*). Dokument ministerstva opět vyjmenovává typy služeb, na které se schéma vztahuje a kde je možné získat benefity. Výše benefitu je tentokrát závislá pouze na typu poskytované služby. Benefity se vztahují na všechny, kteří vyvážejí své služby

⁷⁶ Dostupné na stránkách indického Ministerstva obchodu a průmyslu.

z Indie, pokud se služba nachází na uvedeném listu vytvořeném Ministerstvem obchodu a průmyslu.

Výhodou je, že je možné tato schémata použít i v rámci Speciálních ekonomických zón (SEZ). I když export ze SEZ podle vlády nedosahuje špatných výsledků, chce mu dodat nový impulz a zvýšit ekonomický růst těchto oblastí.⁷⁷ Speciálním ekonomickým zónám se bude více věnovat kapitola 2.6.

Aby indická vláda podpořila export domácích výrobků, budou si moci výrobci označení jako *Status Holder* sami certifikovat své výrobky jako výrobky vyrobené v Indii. S novou obchodní politikou byla i změněna kritéria získání titulu *Status Holder*. Obecně se jedná o obchodníky/korporace, které významně přispěly indickému exportu. Rozdělují se do pěti kategorií (*One Star Export House, Two Star Export House, Three Star Export House, Four Star Export House, Five Star Export House*) a klíčem k rozdělení je hodnota exportovaného zboží v amerických dolarech za daný fiskální rok a předchozí dva roky. Kromě možnosti vlastní certifikace, mají i svoji zvláštní podporu a zacházení, což má snížit jejich transakční náklady a čas.

Dále pro zboží, které bude spadat do některého z 25 odvětví podporovaného v rámci *Make in India*, budou sníženy exportní povinnosti z 90% na 75%. Ministerstvo přidalo letiště Kalikut v Kérole a nádraží Arakkonam v Tamilnádu jako oficiální dopravní uzly pro import a export. Indická vláda se dále snaží zlepšit podnikatelské prostředí v Indii například tím, že nyní vývozci a dovozci budou moci celou řadu dokumentů či formulářů podávat elektronicky 24 hodin denně a 7 dní v týdnu. Dále vláda prodlužuje platnost aktuálních licencí, připravuje tzv. „checklist“ pro zahraniční investory.

Co se týče zahraničních investic a investorů, Evropská unie je pro Indii významným obchodním partnerem. Zintenzivnění vzájemného obchodu má pomoci projednávaná Dohoda o volném obchodu mezi Indií a členskými státy EU.⁷⁸ Jako významného obchodního partnera vnímá Indii i Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.⁷⁹ To v Indii vidí vysoký potenciál vzájemného obchodu. Indie proto byla zařazena mezi prioritní země v Exportní strategii ČR pro roky 2012–2020.

Obchodní politika Indie je pravidelně přezkoumávána Světovou obchodní organizací, kterou je Indie členem od roku 1995. Naposledy byla obchodní politika přezkoumána v červnu 2015, tedy po zveřejnění nového pětiletého plánu. WTO ve své zprávě uvedla, že

---

⁷⁷ <http://pib.nic.in/newsite/PrintRelease.aspx?relid=117917>

⁷⁸ <http://www.mpo.cz/dokument158430.html>

⁷⁹ Tamtéž.

„během posledních několika let Indie pokračovala ve své snaze liberalizovat a usnadnit obchod.“⁸⁰ Organizace pochválila odstranění překážek pro přímé zahraniční investice v určitých oblastech. Nicméně kritizovala současnou podobu a výši celních sazeb.

Obchodní politika Indie a její změny zajímají také poradenské společnosti. Jedna z nich, světoznámá poradenská společnost KPMG působící mj. právě v Indii, se k nové obchodní politice vyjádřila následovně: „Nová indická obchodní politika klade důraz na jednoduchost a stabilitu. Na jedné straně se snaží sjednotit řadu schémat, na druhé straně se snaží nabídnout více řešení, jak snížit transakční náklady. Dále nová strategie hledá cesty pro rozvoj exportu, ať již pomocí úlev pro domácí manufakturu, tak zařazením více výrobků pod exportní schéma MEIS. Nová obchodní politika není průlomová, ale jde správným směrem.“⁸¹

2.5 Obchodní politika Indie podle vybraných odvětví

Zaměříme se nyní na vybraná odvětví indické ekonomiky, která jsou obchodní politikou ovlivněna. Některá z nich představují i potenciální investiční příležitosti.⁸² Je to citlivá oblast jako zemědělství; nedostatečně rozvinutý výrobní průmysl a infrastruktura; a „tahoun“ indického HDP – služby.

2.5.1 Zemědělství

Zemědělství v roce 2013 tvořilo 18% indického HDP. Za zemědělskou politiku Indie odpovídá indické Ministerstvo zemědělství, které spolupracuje s dalšími institucemi. I když zemědělství jako takové spadá pod kompetenci centrální vlády, odpovědnost za jeho rozvoj v jednotlivých svazových státech je v kompetenci daných vlád.⁸³ Zemědělská politika je určována pětiletými plány, aktuálně plánem pro období 2012–2017.⁸⁴ Aby Indie dodržela vytyčené cíle, vláda uvolnila nemalé prostředky různým institucím, zredukovala počet schémat používaných v zemědělství z 51 na 11, tak aby:

- podpořila investice do zemědělství a souvisejících odvětví

---

⁸⁰ WTO Trade Policy Review.

⁸¹ <https://www.kpmg.com/IN/en/services/Tax/FlashNews/Highlights-of-Foreign-Trade-Policy-2015-20.pdf>

⁸² České Ministerstvo průmyslu a obchodu mezi perspektivní obory řadí: dopravní infrastruktura, energetika, těžební průmysl, automobilový průmysl, strojírenství, potravinářský průmysl, vodohospodářství, technologie pro ochranu životního prostředí. Blíže kapitola 3.1.

⁸³ WTO report.

⁸⁴ Již 12. pětiletý plán.

- zlepšila příjmy a produktivitu
- zajistila rozšíření moderních technologií a efektivitu využívání zdrojů pro udržitelné zemědělství

Indie je důležitým světovým exportérem zemědělských plodin. Mezi ty hlavní, které jsou v Indii pěstovány, patří:

- Rýže – nejvíce ve státech: Západní Bengálsko, Uttarpradéš a Ándhrapradéš
- Pšenice – nejvíce ve státech: Uttarpradéš, Paňdžáb a Madhjabradéš
- Kukuřice – nejvíce ve státech: Ándhrapradéš, Karnátaka a Maharáštra
- Olejnatá semena – nejvíce ve státech: Gudžarát, Madhjabradéš a Rádžasthán⁸⁵

V Indii jsou stanoveny minimální výkupní ceny u vybraných plodin, kterými vláda chrání zájmy zemědělců. Je to vlastně i zásah do trhu, protože vláda určuje minimální výkupní cenu těchto plodin bez ohledu na aktuální tržní hodnotu. Zemědělci se tak nemusí tolik obávat výkyvů cen spojených se suchem, povodněmi či změnami mezinárodních cen dovozu nebo vývozu. Těchto plodin bylo 25 za fiskální rok 2014–2015 a patřily mezi ně: rýže, čirok, dochan klasnatý, kukuřice, kalužnice indická, žlutá čočka, vigna zlatá, vigna mungo, bavlna, podzemnice olejná, slunečnicová semínka, sójové boby, sezam, nigerská semena, pšenice, ječmen, cizrna beraní, čočka, hořčice, světlice barvířská, brukev řepák, neopracovaný kokos, opracovaný kokos, jutovník a cukrová třtina. Pro fiskální rok 2015–2016 do seznamu nebyly zařazeny: pšenice, ječmen, cizrna beraní, čočka, světlice, bruskev řepák a slunečnicová semínka.⁸⁶ Stanovení minimálních výkupních cen ovšem vedlo k tomu, že v Indii se nyní pěstují obiloviny na úkor jiných plodin.⁸⁷

Indie se dále snaží podpořit domácí produkci zemědělských produktů. Je to zejména patrné z výše cla na importované zemědělské produkty, kde průměrná sazba za rok 2014–2015 byla 36,4%, kdežto na nezemědělské produkty pouhých 9,5%. Na zemědělské produkty není uvaleno clo při vývozu. Jsou ale stanoveny minimální exportní ceny určitých zemědělských plodin. Tyto minimální exportní ceny jsou určovány aktuálními cenami potravin na indickém trhu. Informace o minimálních exportních cenách je možné získat z oznámení, které vydává Ministerstvo obchodu a průmyslu.

Z oznámení za posledních 5 let (fiskální roky 2009–2010 a 2014–2015) je patrné, že Indii nejvíce „potrápila“ cibule. Indie patří k největším světovým producentům cibule, cibule je také konzumovaná všemi napříč indickou společností a neodmyslitelnou součástí indické

⁸⁵ <http://eands.dacnet.nic.in/PDF/Agricultural-Statistics-At-Glance2014.pdf>. Zdroje za fiskální rok 2013–2014

⁸⁶ <http://eands.dacnet.nic.in/PDF/MSP17.06.2015.pdf>

⁸⁷ Saraogi, str. 64.

kuchyně, která nemůže být zastoupena jinou plodinou.⁸⁸ Takže proměny cen cibule jsou v Indii citlivou záležitostí a můžou dokonce ovlivnit preference voličů.⁸⁹ V roce 2009 došlo k růstu inflace a růstu cen potravin. Cibule také začínal být nedostatek, když se v listopadu a prosinci 2010 opozdil přísun cibule z Maharáštury a Karnátaky⁹⁰ kvůli neočekávaným silným deštům.⁹¹ V prosinci roku 2010 se cena rychle proměňovala – např. jeden týden se kilogram prodával za 35 rupií, další týden za 85 rupií.⁹² Vláda byla nucena se uchýlit k opatřením – v prosinci roku 2010 byl úplně zakázán její vývoz. Také došlo ke snížení importního cla na cibuli. Následně v únoru 2011 po přísunu cibulí na indický trh byl omezeně povolen vývoz některých druhů cibule s minimální exportní cenou 1400 za tunu.⁹³ O osm dní později se situace uvolnila a bylo možné vyvážet všechny druhy cibule, nicméně stále s minimálními vývozními cenami. Ty a další znázorňuje tabulka 11. Změny v minimálních exportních cenách nebo úplné zakazy byly nařizovány podle aktuální potřeby a situace na trhu (podle množství cibule na trhu a zejména podle její ceny).

Vláda tedy může prostřednictvím svých oznámení často měnit minimální exportní ceny podle aktuální situace. Je také možné vydat úplný zákaz exportu (ale samozřejmě i importu) na vybranou plodinu. Podle oznámení indického Ministerstva obchodu a průmyslu i v říjnu 2015 mají různé druhy cibule stále svoji minimální exportní cenu. K další plodinám patří balení olejů do 5kg, kdy je stanovena minimální exportní cena 900 USD za tunu. V minulosti ji třeba měla i basmati rýže nebo rajčata (zrušena v únoru 2015). Minimální exportní ceny pro basmati rýži byly uvaleny z důvodu nedostatečných vlastních zásob a vysokých cen.⁹⁴

---

⁸⁸ <http://www.thehindu.com/opinion/editorial/article977100.ece>

⁸⁹ Tamtéž.

⁹⁰ Státech, kde se pěstuje nejvíce cibule v Indii.

⁹¹ <http://www.bbc.com/news/world-south-asia-12057398>

⁹² Tamtéž.

⁹³ <http://dgft.gov.in/exim/2000/not/not10/not1910.htm>. Odkaz na konkrétní oznámení. Jednotlivá oznámení lze sledovat na stránkách indického Ministerstva obchodu a průmyslu.

⁹⁴ http://www.kulkarnibooks.com/assets/downloads/kishore_papers/paper_with_nancy_clarkson_on_india's_trade_policy.pdf

Tabulka 11 - Minimální exportní ceny cibule za rok 2011

	Cibule (odrůda Bangalore rose)	Cibule (odrůda Krishnapuram)	Cibule (ostatní druhy)
18.2.2011	1400 USD za tunu	1400 USD za tunu	600 USD za tunu
1.3.2011	Žádná změna	Žádná změna	450 USD za tunu
8.3.2011	Žádná změna	Žádná změna	350 USD za tunu
16.3.2011	Žádná změna	Žádná změna	275 USD za tunu
23.3.2011	600 USD za tunu	600 USD za tunu	225 USD za tunu
31.3.2011	Žádná změna	Žádná změna	170 USD za tunu
16.5.2011	350 USD za tunu	350 USD za tunu	Žádná změna
8.6.2011	Žádná změna	Žádná změna	200 USD za tunu
15.7.2011	Žádná změna	Žádná změna	230 USD za tunu
12.8.2011	400 USD za tunu	400 USD za tunu	275 USD za tunu
24.8.2011	Žádná změna	Žádná změna	300 USD za tunu
7.11.2011	475 USD za tunu	475 USD za tunu	475 USD za tunu
18.11.2011	400 USD	400 USD	350 USD za tunu
28.11.2011	300 USD za tunu	300 USD za tunu	250 USD za tunu

Zdroj: oznámení indického Ministerstva obchodu a průmyslu, vlastní zpracování

Dále vláda podporuje zemědělství pomocí vstupních, úvěrových a pojistných programů. Programy Vstupní podpory se zaměřují především na hnojiva, sazby vody pro zavlažování, ceny elektřiny, ceny nafty a na semena. Úvěrové programy zahrnují množství vládních programů s cílem zlepšit tok úvěrů pro zemědělství a snahu o snížení nákladů na půjčky pro zemědělce (např. přes nižší úrokovou sazbu než je tržní sazba úvěrů).⁹⁵

Jak je vidět, vláda si je vědoma důležitosti zemědělství. Ať už ho chrání přes vyšší celní sazby pro import, tak se snaží podpořit export, pokud není vývoz v rozporu s ochranou domácího trhu. Co se týče exportu zemědělských plodin, Indie je důležitým hráčem na světové scéně.

⁹⁵ WTO Trade Policy Review.

2.5.2 Výrobní průmysl

Jak jsem již zmínila v kapitole o ekonomickém prostředí, výrobní průmysl v Indii se nerozvíjí tak rychle, jak by bylo žádoucí. Proč tomu tak je? Přispívá k tomu fakt, že Indie není unifikovaný trh. Jsou rozdíly mezi jednotlivými státy a to třeba právě v sazbách daně z přidané hodnoty a jiných nepřímých daní. Napomoci by tomu měl chystaný zákon o přijetí jednotné daně ze zboží a služeb. Pokud vše půjde podle plánu, měl by začít platit od počátku příštího fiskálního roku – tedy od 1. 4. 2016. Dalším důvodem je nízká mobilita pracovní síly. Na jedné straně jsou v Indii průmyslově nerozvinuté státy jako Bihár, Uttarpradéš nebo Urísa s velkým množstvím potenciálních pracovníků, na druhé straně jsou zde již vyspělé státy jako Gudžarát, Tamilnád, Maharáštra a Harijána. Indická populace čítá veliké množství prácechopeného obyvatelstva, nicméně pracovní zákony v Indii jsou zastaralé a neflexibilní. Je např. velmi těžké propustit špatného zaměstnance a nahradit ho novým, produktivnějším.⁹⁶ I návrh nového pracovního zákona se připravuje, ale brzdí ho různé protesty a stávkové akce. Dalším problémem je nedostatečně rozvinutá infrastruktura, kvůli které jsou vysoké náklady na dopravu v rámci země. Rozvoj výroby také brzdí nedostatečná elektrická síť.⁹⁷ Jak uvádí OECD, Indie vykazuje i nízkou produktivitu práce ve výrobním sektoru. Za rok 2013 Brazílie vykazovala 1,6 krát větší produktivitu práce a Čína dokonce 2,9 krát větší. Rozdíl v sektoru služeb byl přitom mnohem menší.⁹⁸

Jak je vidět, před indickou vládou stojí odstranění nemalých překážek, které by napomohly rozvoji výroby. Kromě připravovaných reforem vláda zahájila programy, které mají rozvoji výroby napomoci a přilákat zahraniční kapitál. Ať už to je starší program z roku 2011 Národní výrobní politika (*National Manufacturing Policy, NMP*), tak zejména novější kampaň z roku 2014 *Make in India*. Cílem programu z roku 2011 je zvýšit podíl výrobního průmyslu na 25% HDP a do konce roku 2022 vytvořit 100 milionů nových pracovních míst.⁹⁹ Dále je plánem vzdělávat chudší obyvatele Indie, tak aby mohli přispět k rozvoji výroby. Program ale myslí i na životní prostředí – tento růst by měl být v souladu s ochranou přírody. Kampaň *Make in India* (která na NMP navazuje) zahrnuje 25 sektorů, do kterých chce vláda přilákat investory. Jsou to: automobily, díly do automobilů, letectví, biotechnologie, chemikálie, konstrukce, obrana, elektrická zařízení, elektronické systémy, zpracování potravin, IT průmysl, kůže, média, hutnictví, ropa a zemní plyn, farmacie,

---

⁹⁶ Saraogi, s. 66.

⁹⁷ Tamtéž.

⁹⁸ OECD (2014), *OECD Economic Surveys: India 2014*, OECD Publishing, s. 62.

⁹⁹ OECD (2014), *OECD Economic Surveys: India 2014*, OECD Publishing, s. 66.

lodářství, železnice, obnovitelná energie, silnice, vesmír, textil, nukleární energie, turismus a wellnes. Vzhledem k tomu, že cílem vlády je získat zahraniční kapitál, pro všechny tyto sektory jsou povoleny PZI (i když někde mohou být určitá omezení).

V rámci programu NPM vznikly i tzv. Národní investiční a výrobní zóny (*National Investment and Manufacturing Zones, NIMZs*). V těchto zónách by mělo být nastaveno vhodné podnikatelské prostředí, na rozdíl od Speciálních ekonomických zón¹⁰⁰ nenabízí investorům žádná daňová zvýhodnění a jsou zde i určité požadavky na vývoz. NIMZs ale zaručují: pružnější pracovní zákony, speciální pobídky pro zelené technologie, zjednodušené úřední postupy a programy zaměřené na rozvoj zaměstnanců. Každá zóna má minimální rozlohu 5000 hektarů a v jejím čele stojí vládní úředník. Jedná se o industriální zónu, kde ovšem výroba probíhá v souladu s životním prostředím. Doposud vláda schválila 17 zón.

Co se týče uvalených cel při importu na výrobní průmysl, průměrná sazba ve fiskálním roce 2014–2015 byla 12,1%, což je nárůst o 1% oproti fiskálnímu roku 2010–2011.¹⁰¹ Ve výrobním průmyslu v Indii se setkáme i s netarifními opatřeními, mezi které patří dotace na export textilu. Mezi další netarifní opatření patří například licence na dovoz automobilů starších 3 let, dále nutnost použití pouze vybraných importních míst pro automobily a různé technické požadavky.

2.5.3 Infrastruktura

Infrastruktura v Indii patří mezi odvětví, která po řadu let čelí kritice. Nejedná se jenom o přeplněné přístavy nebo nekvalitní silnice, ale také o nedostatek elektřiny. Zbytečně se tedy v Indii zvyšují dopravní náklady nebo jsou způsobeny škody z důvodu výpadku dodávek elektřiny. Přestože se investice do infrastruktury stále zvyšují, nejsou dostatečné. Za roky 1991–2011 Indie velmi zaostávala za Čínou, kde investice na rozvoj infrastruktury byly téměř dvojnásobné.¹⁰² Uvidíme tedy, jak rozvoji napomohou investice v rámci aktuálního pětiletého plánu. Nicméně odhaduje se, že pro pokrytí aktuálního deficitu v oblasti infrastruktury bylo za potřebí 500 miliard až jeden trilión USD.¹⁰³ Indická vláda těmito prostředky nedisponuje, je tedy třeba využít soukromého sektoru a zahraničních investic.

---

¹⁰⁰ Blíže kapitola 2.6.

¹⁰¹ WTO Trade Policy Review.

¹⁰² OECD (2014), *OECD Economic Surveys: India 2014*, OECD Publishing, s. 78.

¹⁰³ Saraogi, str. 70.

Tabulka 12 - Investice do infrastruktury (v % HDP)

Sektor	10. plán (2002–2007)	11. plán (2007–2012)	12. plán (2012–2017) plánované
Elektrina	1,5	2,4	2,7
Silnice a mosty	0,8	1,3	1,3
Telekomunikace	0,8	1,1	1,4
Železnice	0,6	0,7	0,9
Přístavy	0,1	0,1	0,3
Letiště	0,0	0,1	0,1
Ostatní¹⁰⁴	1,1	1,3	1,3
Celkem	5,0	7,2	8,2

Zdroj: OECD (2014), OECD Economic Surveys: India 2014, OECD Publishing

Za oblast **silnic** je zodpovědné Ministerstvo dopravy a dálnic, které určuje politiku v této oblasti a zároveň se stará o výstavbu a údržbu dálnic. Výstavba a údržba jiných silnic spadá pod jednotlivé vlády. Co se týče zahraničních investic, je povolena až 100% účast zahraničního kapitálu na projekty výstavby a údržby bez nutnosti souhlasu vlády nebo Rezervní banky Indie.

Indie se pyšní třetí nejdelší **železnicí** na světě s délkou kolejí 116 000 kilometrů. V tomto sektoru se nabízí celá řada investičních příležitostí od výroby komponentů až po projekty rychlovlaků nebo projekty týkající se elektrifikace, rozvoje železniční sítě a obnovy nádraží. Přímé zahraniční investice nejsou povoleny pro železniční přepravu, jsou ale povoleny do výše 100% zahraniční účasti bez nutného schválení vlády nebo Rezervní banky Indie pro následující projekty:

- Výstavba, provoz a údržba městských železničních koridorů v rámci projektů PPP
- Projekty vysokorychlostních vlaků
- Speciální nákladní linky
- Kolejová vozidla včetně vlakových souprav, lokomotiv a zařízení na jejich údržbu
- Železniční elektrifikace
- Signální systémy
- Nákladní terminály

¹⁰⁴ Síť distribuce ropy a zemního plynu; vodovodní síť.

- Terminály pro pasažéry
- Infrastruktura v průmyslových parcích , které se týkají železniční trati
- Systémy hromadné dopravy¹⁰⁵

V Indii je 12 je hlavních a 187 menších **přístavů**, které hrají významnou roli v obchodu a v celkovém ekonomickém růstu Indie.¹⁰⁶ Hlavní přístavy spadají do kompetence centrální vlády, která prostřednictvím ministerstva představila desetiletý plán (2010–2020), který má přispět k rozvoji přístavů, především má zvětšit jejich kapacitu a modernizovat infrastrukturu. Na modernizaci infrastruktury v přístavech se podílí soukromé firmy v rámci PPP projektů. Na projekty týkající se rozvoje přístavů jsou povoleny PZI do výše 100% podílu zahraničního investora bez nutného schválení vlády nebo Rezervní banky Indie.

Co se týče **letecké** dopravy, i ta nabízí potenciál, jedná se o rychle rostoucí odvětví a v současnosti Indie představuje devátý největší trh na světě pro soukromou přepravu. I zde je povolena zahraniční kapitálová účast, nicméně mnohem limitovanější:

- 100% PZI jsou povoleny na letištní projekty na tzv. „zelené louce“ bez nutnosti dalšího souhlasu.
- Až 74% PZI jsou povoleny pro projekty na stávající letiště bez nutnosti dalšího souhlasu. Nad 74% a až do výše 100% PZI je povolených po předchozím vládním souhlasu.
- Až 49% PZI je možných do domácích leteckých společností, které pravidelně operují, bez nutnosti povolení.
- Až 49% přímých zahraničních investic bez nutnosti souhlasu je povolených pro letecké společnosti poskytující nepravidelnou přepravu. Přímé zahraniční investice nad 49% a až do 74% jsou povoleny se souhlasem vlády.
- 100% PZI je povolených pro projekty týkajících se vrtulníků a hydroplánů bez nutnosti souhlasu vlády.
- Až 49% PZI je povolených na investice v oblasti pozemních letištních služeb. Přímé zahraniční investice od 49% do 74% jsou povoleny na základě schválení vládou.
- Až do výše 100% PZI je dovoleno do oblasti správy letištních institucí jako jsou výcviková zařízení nebo vzdělávací instituty. Ani zde není potřeba další povolení.

Správa sítě **elektrické energie** patří do kompetence centrální vlády, ale i jednotlivých vlád. Mezi velké problémy Indie patří výpadky elektrické energie. OECD ve svém

¹⁰⁵ http://www.indianrailways.gov.in/railwayboard/uploads/directorate/infra/downloads/FDI_10114.pdf

¹⁰⁶ <http://www.investindia.gov.in/ports-sector/>

ekonomickém průzkumu uvádí, že 48% výrobních firem působících na území Indie se musí potýkat s výpadkem elektřiny na více než 5 hodin týdně. Dále 60% firem se domnívá, že nedostatečná elektrická síť škodí jejich konkurenceschopnosti a byly by ochotny připlatit za elektřinu, pokud by dodávky byly stabilnější.¹⁰⁷ Co se týče zahraničních investic, pro tento sektor platí následující:

- Pro obchodování s energií je povolena 49% účast zahraničního kapitálu bez nutnosti dalšího souhlasu.
- Pro výrobu, transmissi a distribuci je povolena 100% účast bez nutnosti souhlasu.

Ráda bych zde ještě uvedla, že indická vláda podporuje projekty v rámci obnovitelných zdrojů energie. Zde jsou přímé zahraniční investice dovoleny až do výše 100% bez nutnosti dalšího souhlasu.¹⁰⁸

Jak je vidět, vláda si je vědoma důležitosti rozvoje infrastruktury a i potřeby zapojit soukromý sektor a přilákat zahraniční investice. Nicméně objevují se i kritici, kteří říkají, že propojení soukromého a veřejného sektoru škodí vysoká míra korupce a nekorektní jednání vlády.¹⁰⁹

2.5.4 Sektor služeb

Sektor služeb je na rozdíl od výrobního sektoru vyspělý, výraznou mírou se podílí na tvorbě HDP a je ceněným vývozním artiklem Indie. I nová obchodní politika Indie věnuje exportu služeb vlastní schéma a vlastní systém benefitů.

V rámci sektoru služeb je velmi rozvinutý indický finanční sektor. Indický **bankovní sektor** je hodnocen jako stabilní, dobře regulovaný, technologicky rostoucí a relativně vyspělý v nabídce i počtu produktů.¹¹⁰ Indickému komerčnímu bankovníctví dominuje veřejný sektor, kdy stát vlastní 75% bank. Dalšími typy bank v Indii jsou: zahraniční banky, soukromé banky a družstevní banky.¹¹¹ Indickému bankovnímu sektoru kraluje Rezervní banka Indie, která uděluje licenci všem ostatním bankám. Zahraniční účast je povolena ve veřejných i soukromých bankách, nicméně pro veřejné banky je povolena investice do 49% kapitálu bez souhlasu a od 49% do 74% se souhlasem. Základní kapitál komerčních bank je 5

---

¹⁰⁷ OECD (2014), *OECD Economic Surveys: India 2014*, OECD Publishing, s. 80.

¹⁰⁸ http://dipp.nic.in/English/Policies/FDI_Circular_2015.pdf

¹⁰⁹ Saraogi, s. 83.

¹¹⁰ Němec a kol, s. 91.

¹¹¹ Saraogi, s. 83.

miliard indických rupií. Maximální výše zahraniční investice do státní banky je 20% se státním souhlasem.¹¹²

Co se týče **pojišťovnictví**, na konci března 2014 v Indii operovalo 53 pojišťovacích společností. Zahraniční účast na jejich základním kapitálu tvořila 21,6%. Nicméně tři čtvrtiny společností jsou vlastněné státem.¹¹³ Tento sektor se nedávno více otevřel zahraničním investicím. Pro rok 2015 jsou povoleny PZI do výše 26% automaticky a od 26%–49% se souhlasem vlády.¹¹⁴ Toto navýšení na 49% bylo oznámeno na konci roku 2014 a bylo přivítáno s nadšením ze strany poradenských společností, pozorovatelů či investorů.¹¹⁵ V Indii roste střední třída, rostou domácí úspory, zvyšuje se finanční gramotnost, a tím i zájem o služby jako je pojišťovnictví.

Ráda bych se zmínila ještě o **turismu**. Na turismus myslí i kampaň *Make in India*, která jako jedno z odvětví zařadila přímo turismus a pohostinnost, kde představuje investiční příležitosti jako:

- Rozvinout tzv. zdravotní turismus
- Investice do výletní turistiky
- Zakládání cestovních kanceláří
- Segment nabízí příležitosti v různých dílčích segmentech, jako jsou konferenční centra, hotely nebo motely

Turismus není regulován nějakou politikou, nicméně spadá do kompetence Ministerstva turismu. Ministerstvo turismu se stará o rozvoj nebo propagaci, ale také dává licenci cestovním kancelářím nebo různým cestovním zprostředkovatelům. Cestovní kanceláře a zprostředkovatelé podléhají v Indii dani ze služeb.

2.6 Speciální ekonomické zóny (SEZ)

Speciální ekonomické zóny jsou zóny v Indii, které vláda přijala, aby pomohly k rozvoji ekonomiky, zvýšení exportu z Indie, přílivu domácích a zahraničních investic, vytvoření nových pracovních míst a zlepšení infrastruktury. Na území SEZ jsou domácím i zahraničním firmám poskytovány výjimky z nařízení platných jinde na území státu. Jsou to zejména nejrůznější daňové úlevy včetně daňových prázdnin.

---

¹¹² http://dipp.nic.in/English/Policies/FDI_Circular_2015.pdf

¹¹³ WTO Trade Policy Review.

¹¹⁴ http://dipp.nic.in/English/Policies/FDI_Circular_2015.pdf

¹¹⁵ http://pwc.blogs.com/india_now/2015/03/indian-insurance-market-opens-up-to-foreign-investors.html

První SEZ vznikla již v roce 1965 jako vůbec první SEZ v Asii.¹¹⁶ Tato zóna se nacházela v přístavu Kandla ve státě Gudžarát. Následovalo založení další SEZ v roce 1974 v Bombaji specializované na výrobu elektroniky. V letech 1984–1989 bylo vytvořeno celkem pět SEZ a to v Čennaji (Tamilnád), Faltě (Západní Bengálsko), v Nodie (poblíž Dillí), Kóčinu (Kerala) a ve Višákhatnamu (Ándhrapraděš). Tyto zóny nicméně neměly velký dopad na ekonomiku, zřejmě kvůli celkové orientaci indické ekonomiky před rokem 1991.¹¹⁷ Další ekonomické zóny byly zřizovány až v roce 2000, kdy indická vláda přijala novou exportní politiku a pak v roce 2005, kdy byl přijat zákon o speciálních ekonomických zónách, který zjednodušil podmínky jejich vytvoření. Zřizovatelem SEZ může být centrální vláda, vlády indických států, soukromý investor, nebo může být zřízena v partnerství veřejného a soukromého sektoru. Minimální výměra SEZ je tisíc hektarů. SEZ se dají dělit na: exportně aktivní; ohlášené (tj. exportně aktivní, plus ty, které získaly souhlas a začaly s výstavbou) a na SEZ mající souhlas (předchozí, plus ty, které získaly souhlas, ale ještě nezačaly s výstavbou). V roce červnu roku 2015 v Indii bylo ohlášených 327 speciálních ekonomických zón, exportně aktivní jich fungovalo 202.¹¹⁸ Podle údajů z roku 2014 se odhaduje se, že díky zakládání SEZ se vytvořilo 1 280 000 pracovních míst a celkový příliv investic do těchto oblastí byl necelých 50 miliard USD.¹¹⁹

I nová obchodní politika na období 2015–2020 na tyto zóny myslí. Nová exportní schémata zboží i služeb se vztahují i na SEZ, takže při exportu z těchto zón obdrží vývozci poukázku v hodnotě 3%–5% z FOB hodnoty vývozního artiklu, kterou mohou posléze využít k zaplacení svých povinností (např. daně z přidané hodnoty, pokud ji ale ovšem musí odvádět).

Jaký je tedy export z těchto zón? Tabulka 13 znázorňuje export ze SEZ od přijetí nového zákona do 31. 3. 2014. Export z SEZ neustále narůstal, což bylo způsobeno jednoduše tím, že se zakládalo stále více SEZ. V roce 2005 fungovalo jen 8 SEZ a dalších 18 dostalo souhlas.¹²⁰ Když jich tedy v roce 2015 operovalo 202, je to nárůst o 2525%. Ve fiskálním roce 2013–2014 export ze SEZ poprvé klesl, i když ne nějak drasticky. Bylo to pravděpodobně způsobeno zrušením daňových úlev, jako byla výjimka z odvádění daně

---

¹¹⁶ Daněk, Čajka, Chváta, Voda, Zahradková, Zrůstová, s. 118.

¹¹⁷ Palit, Bhattacharjee, str.19.

¹¹⁸ <http://www.sezindia.nic.in/writereaddata/pdf/notified.pdf>

¹¹⁹ *India's SEZ Experiment*. New Delhi: xJun 22, 2014 ProQuest Central.

¹²⁰ http://articles.economictimes.indiatimes.com/2005-07-08/news/27506703_1_special-economic-zone-act-sez-act-sez-bill

z dividend a výjimky pro minimální alternativní daň. Vláda proto začala jednat o znovu zavedení těchto daňových úlev, aby byly SEZ „znovu oživeny“.¹²¹

Tabulka 13 - Export ze SEZ (v miliardách dolarů)

Rok	Export	Růst oproti přechozímu roku
2005–2006	5,08	-
2006–2007	7,69	52%
2007–2008	14,81	93%
2008–2009	22,15	50%
2009–2010	49,05	121%
2010–2011	70,19	43%
2011–2012	81,00	15%
2012–2013	88,18	31%
2013–2014	82,35	-4%

Zdroj: <http://www.sezindia.nic.in/about-ep.asp>

2.6.1 Geografické a komoditní vymezení SEZ v Indii

Po přijetí reformy v roce 1991 Indie sice začala ekonomicky růst, ale tento růst nebyl stejný ve všech státech nebo regionech Indie. Pomyslné nůžky mezi bohatými a chudými státy se ještě více rozevřely.¹²² Na počátku 90. let nejvíce investic směřovalo do Gudžarátu, Maháráštry, Karnátsky a Tamilnádu. Podle Tenhunen a Saavaly patří Gudžarát, Maháráštra a Tamilnád mezi nejbohatší státy Indie. Karnátaku, Kéralu, Ándhrapraděš a Západní Bengálsko řadí mezi středně bohaté státy Indie. Maháráštra je centrem finančních služeb, automobilového průmyslu, textilního průmyslu a zpracování potravin. Gudžarát je zase stát s rozvinutým farmaceutickým, šperkařským, textilním a IT průmyslem. V Tamilnádu je rozvinutý automobilový, farmaceutický, petrochemický a chemický průmysl a výroba elektroniky. Karnátaka je známým IT centrem.¹²³

¹²¹ <http://www.thehindu.com/news/national/sez-woes-modi-to-meet-officials-on-saturday/article6111026.ece>

¹²² Na tom se shodne řada publikací, např. Tenhunen, Saavala (2012); Purfield, Schiff (2006); Daněk, Čajka, Chvátal, Voda, Zahradková, Zrůstová (2014) nebo Palit, Bhattacharjee, (2008).

¹²³ Tenhunen, Saavala, s. 18–19.

V červnu roku 2015 bylo ohlášeno 327 ekonomických zón a z toho jich bylo nejvíce právě v bohatších státech. V Ándhrapradéši to bylo 26 zón, v Gudžarátu také, v Kérale 25 zón, v Karnátace 39 zón, v Maháráštre 51 zón a v Tamilnádu a Telangáně 45 zón v každém z nich. V těchto šesti státech bylo tedy orientováno 78,5% všech SEZ na území Indie. Ze zbývajících států má nejvíce Uttarpradéš a Harijána – oba státy po 19 zónách. Geografické rozložení SEZ je tedy značně nerovnoměrné. Nejvíce zón je v jižní a západní Indii. Naopak nejméně jich je na severu, východu a ve vnitrozemí Indie.

V roce 2015 se nejvíce těchto zón věnovalo IT průmyslu, farmacii, biotechnologii, šperkařství a zpracování potravin. Obory to tedy nejsou překvapující, vždyť IT průmysl, farmaceutické výrobky i šperky tvoří významnou část indického exportu a také jedním z cílů vlády bylo, aby SEZ pomohly zvýšit vývoz z Indie. Nicméně SEZ (prozatím) selhaly v tom, že místo aby podpořily výrobní průmysl, se spíše staly sídlem firem specializujících se na různé technologie, které ale svým působením v SEZ získaly zejména daňové výhody.¹²⁴

SEZ jsou ale i kritizovány. Každá SEZ musí mít minimální rozlohu 1000 hektarů. To není zrovna málo a navíc půda je v Indii velmi citlivé téma, vždyť přijetí zákona, který má usnadnit výkup půdy naráží na tvrdé protesty farmářů a jednání se vedou léta. Už po přijetí speciálního zákona o ekonomických zónách v roce 2005 farmáři kritizovali, že jsou nuceni odprodávat za neodpovídající částku svoji půdu, aby na ní mohla být SEZ vytvořena.¹²⁵ Velmi známým případem protestu místní komunity proti záměru vlády a investora je případ v Nandigrámu. Stalo se tomu v roce 2007, když se komunistická strana v Západním Bengálsku rozhodla poskytnout půdu pro vznik SEZ o rozloze 10 000 akrů, což byl domov pro 95 000 obyvatel, kteří se kromě zemědělství živili, rybolovem a vyráběním oděvů.¹²⁶ SEZ na tomto území nakonec nevznikla, bylo to ale vykoupeno krvavými protesty a lidskými životy.

2.6.2 Speciální režim v SEZ

Jak je uvedeno výše, pro investory jsou v SEZ jsou platné speciální podmínky, které mají jediný cíl: přilákat je. Pokud se tedy investor rozhodne založit SEZ v Indii, musí nejdříve získat souhlas. Po získání souhlasu je možno SEZ založit a investor musí v SEZ vybudovat příslušnou infrastrukturu.

---

¹²⁴ OECD (2014), *OECD Economic Surveys: India 2014*, OECD Publishing, s. 70.

¹²⁵ Sivaranam, Sengupta, Jhaveri, s. 4.

¹²⁶ Sivaranam, Sengupta, Jhaveri, s. 5.

SEZ jsou osvobozeny od cla na dovozu, pokud dovozené zboží je určené na jejich rozvoj, údržbu nebo je potřebné pro účel jejich podnikání. To je jistě velká úleva, vzhledem k tomu, že výše celních sazeb na dovozu je vysoká. V SEZ také neplatí tak přísné pracovní zákony,¹²⁷ panuje tam větší volnost při uzavírání nových pracovních kontraktů, ale i při propouštění pracovníků, což je výhoda, když jinak v Indii propuštění zaměstnance v určitých případech¹²⁸ vyžaduje speciální souhlas.¹²⁹ Celkově jsou administrativní procesy zjednodušeny, protože SEZ mohou využívat tzv. *Single window clearance*, tj. jednu platformu pro všechny potřebné souhlasy na úrovni lokální, ale i centrální vlády. SEZ také mohou využít půjčku ve výši až 500 milionů USD od předem vybraných bank bez jakéhokoliv omezení splatnosti. Do těchto zón také proudí PZI do výše 100% automatickou cestou, tj. bez nutnosti dalšího souhlasu.

Společnosti působící v SEZ jsou osvobozeny od placení korporátní daně prvních pět let po založení SEZ a dalších 10 let pak daní své příjmy jen z 50%. Je to rozhodně dobrý stimul, protože sazba korporátní daně je v Indii vysoká.¹³⁰ Dále je v Indii zavedena tzv. minimální alternativní daň. Ta se platí v případě, pokud daňová povinnost dané korporace nedosáhne alespoň 18,5% z účetního zisku. Toto pravidlo se na SEZ nevztahovalo do roku 2011, tj. byl daněn jejich skutečný účetní zisk, byť by daňová povinnost nedosahovala ani 18,5% z onoho zisku. Nicméně tato výjimka byla zrušena, stejně tak byla jako byla v tomtéž roce zrušena výjimka, kdy investoři nemuseli danit dividendy vyplácené z příjmů ze SEZ. Tyto změny se ale nesetkaly s nadšením, zejména kvůli následnému poklesu exportu z těchto oblastí, a tak se v posledních dvou letech diskutuje o tom, že by tyto výjimky znovu měly být zavedeny.¹³¹

Nicméně stále platí další daňová zvýhodnění v rámci SEZ. Tyto zóny nemusejí platit centrální daň ze služeb, která je jinak vybírána a odváděna poskytovatelem služby; centrální daň z pohybu zboží mezi jednotlivými státy Indie; spotřební daň; a daň z přidané hodnoty jednotlivých států Indie (to je ale v kompetenci každého jednotlivého státu).

Některá daňová zvýhodnění byla tedy v průběhu let zrušena, jiná stále platí. Avšak SEZ byly kritizovány nejen kvůli tomu, že zabírají zemědělskou půdu, ale i kvůli výši

---

¹²⁷ Podle Světové banky má Indie jeden z nejpřísnějších pracovních trhů na světě.

¹²⁸ Pokud podnik zaměstnává 100 a více zaměstnanců. Firmy to nutí zůstat „malými“.

¹²⁹ <http://in.reuters.com/article/2015/06/09/india-economy-reforms-idINKBN0OP13V20150609>

¹³⁰ Pro fiskální rok 2014–2015 byla sazba korporátní daně pro domácí společnosti od 30,3%–33,9% včetně příspěvku na vzdělání. Vláda by během pěti let chtěla sazbu této daně snížit o 5%. Zdroj:

http://www.moneycontrol.com/news/economy/committed-to-cut-corp-tax-to-254-yrs-jayant-sinha_1341804.html

¹³¹ <http://www.hindustantimes.com/indore/indore-sez-feeling-the-pinch-of-govt-taxes/story-8D84mc4sQRrRkw1WqugFjI.html>

daňových úlev. Už v roce 2006 současný guvernér Raghuram Radžan RBI prohlásil, že daňové úlevy poskytnuté SEZ si indický státní rozpočet „nemůže dovolit.“¹³² Když byly ale některé daňové úlevy v roce 2011 zrušeny, způsobilo to pokles exportu z těchto zón. Je tedy jasné, že investoři do těchto zón míří zejména kvůli daňovým výhodám.

---

¹³² *India's SEZ Experiment*. New Delhi: Jun 22, 2014 ProQuest Central.

3 Obchodní spolupráce s Českou republikou

Obchodní spolupráce mezi Indií a Českou republikou má dlouhou tradici. Ve 20. letech 20. století byly založeny československé konzuláty v Bombaji a v Kalkatě a v této době také začal stavět v Indii své závody Baťa. Z ČR se také dovážely obráběcí stroje a zařízení pro cukrovary.¹³³ Poté, co Indie získala nezávislost v roce 1947, se vztahy zintenzivnily a z České republiky se do Indie dováželo takové zboží jako traktory, parní turbíny, průmyslové kotle, vysokotlaké nádoby, brusky, dieselgenerátory, obráběcí, tvářecí a textilní stroje. Dodávky z ČR se podílely na tvorbě úplně nových průmyslových odvětví (jako např. metalurgie) nebo pomáhaly významně budovat stávající odvětví – např. prodej licence na parní turbíny indické firmě BHEL, díky čemuž tato firma instalovala více než 100 turbín v indických elektrárnách.¹³⁴ V 90. letech 20. století došlo k poklesu českých dodávek do Indie, protože bylo zrušeno clearingové zúčtování plateb a přešlo se na obchodování ve volně směnitelných měnách. Změnou platebního režimu začalo být české zboží pro indické odběratele drahé. Postupně ale došlo k opětovnému nárůstu importů z ČR do Indie. Dnes je jakýmsi synonymem pro Českou republiku Škoda, a to v řadě oborů jako jsou automobily, energetika a strojírenství.¹³⁵

Druw Šawenej, bývalý prezident Konfederace indického průmyslu, se o česko-indických vztazích vyjádřil následovně: *„Víte, naše země mají tak trochu společnou historickou zkušenost. Třeba socialistické experimenty, které nás hodně stály. Zajímavé je, že se Česko, respektive bývalé Československo, a Indie této zátěže zbavily přibližně ve stejnou dobu. Tedy počátkem devadesátých let dvacátého století. Vy jste byli rychlejší, u nás ty dozvuky pokračují, ale ubývá jich. ... Česko má v Indii dobrý zvuk. A nejen pro ověřenou technickou zdatnost. Československé, později české podniky k nám nikdy nepřicházely jako někdo, kdo chce uzurpovat, kdo chce ohromovat třeba finanční silou. Sám jsem zažil případy, kdy si Indové a Češi dokázaly sednout při řešení problémů a tak říkajíc, jíst z jedné mísy. Věřte, že tohle dokážeme také ocenit. Jinak – podniky si musejí k sobě najít cestu samy.. V tom jim nikdo nepomůže. Takže by bylo dobré, kdyby o sobě více věděly.“*¹³⁶

Když v roce 2012 byla přijata českým Ministerstvem průmyslu a obchodu nová strategie českého exportu, Indie byla zařazena mezi prioritní země pro český export. Proč tomu tak bylo? Ministerstvo průmyslu a obchodu Indii vybralo kvůli potenciálu její

---

¹³³ <http://www.download.mpo.cz/get/26563/41954/500437/priloha003.pdf>

¹³⁴ Tamtéž.

¹³⁵ Tamtéž.

¹³⁶ Němec a kol., s. 65.

ekonomiky, stabilitě měny vázané na USD, demokratickému prostředí, relativní politické stabilitě, její rostoucí úloze v regionu jižní a jihovýchodní Asie, obrovskému potenciálu stále rostoucí střední třídy, vzniku nové spotřebitelské poptávky v chudých venkovských oblastech v souvislosti s realizací vládních programů boje s chudobou, členství Indie v různých organizacích jako je třeba WTO, zkušenosti významných českých podniků s indickým trhem a využívání angličtiny v administrativě, v obchodních a průmyslových kruzích.

MPO ale upozorňuje i na slabé stránky možné česko-indické spolupráce. Je to přetrvávající vysoká ochrana domácího trhu, která se projevuje zejména vysokou průměrnou výší cel. Mezi další překážky patří rozsáhlá byrokracie nebo značná míra korupce. Vysoké celní sazby mohou negativně ovlivňovat zájem exportérů dovážet vybrané komodity do Indie, naopak je to ale může motivovat k tomu, aby si v Indii postavili přímo výrobní závod a spoléhali se na lokální dodavatele. Indie se ale v rámci obchodní politiky snaží ulevit cům na dovozu, zejména v případech, kdy je dovozené zboží v Indii smontováno a pak vyvezeno zpět. Vzhledem ke kritice v oblasti výše cel ze strany WTO lze ale do budoucna doufat, že celní sazby mohou být sníženy. Indie se snaží zjednodušovat i své byrokratické postupy a umožňovat podání formulářů nepřetržitě díky on-line platformám. Usnadnění administrativy se věnuje i obchodní politika Indie pro období 2015–2020, což může být slibnou zprávou pro současné ale i pro potenciální investory. Začátkem roku 2015 se tehdejší Chargé d'affaires Velvyslanectví Indické republiky v ČR pan Čatterdží vyjádřil o česko-indické obchodní spolupráci a kampani *Make in India* následovně: „*Indie a Česká republika mají vybudovány obchodní vztahy na pevných základech. S přispěním nové národní iniciativy premiéra Indie Narendry Módího nazvané Make in India hodláme proměnit Indii ve výrobní „hub“, a naše vztahy a investice tak za pomoci snížení byrokratické zátěže a zvýšení transparentnosti maximálně prohlubovat.*“¹³⁷

Kampaň *Make in India* láká z ČR do Indie nové investory. Např. v roce 2014 bylo podepsáno Memorandum o spolupráci mezi Českými drahami a Asociací podniků českého železničního průmyslu s Indickými drahami. To přinese spolupráci v oblasti osobní a nákladní dopravy, budování železniční infrastruktury nebo modernizaci železničních tratí. Infrastruktura patří do 25 oblastí, které tento indický vládní program zaštiťuje. Smyslem tohoto Memoranda mezi českou a indickou stranou je vytvořit základ pro intenzivnější spolupráci Českých drah s Indickými drahami a také zajistit širší přístup na indický trh pro

---

¹³⁷ <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/prosperujici-indie-laka-ceske-firmy-i-v-roce-2015-informace-z-kulateho-stolu-den-indie-60122.html>

české firmy z oblasti železničního průmyslu.¹³⁸ V oblasti leteckého a energetického průmyslu se rozhodla založit výrobní závod česká firma SEKO Aerospace. Se svým indickým partnerem bude napůl vlastnit společnost SEKO Bec Private Limited India.¹³⁹

Tomáš Rousek, vedoucí agentury CzechTrade říká, že „*Indové i Češi si začínají uvědomovat, že v dnešním exportu nejde jenom o převážení hotových výrobků nebo produktů sem a tam, ale také o investice a trvalou přítomnost v exportní zemi.*“¹⁴⁰ Např. česká firma Bonatrans, která Indickým drahám dodává železniční soukolí, v lednu 2014 položila základní kámen budoucího výrobního závodu právě na výrobu železničního soukolí v Maharáštře.¹⁴¹ Je to tedy posun od toho, když historicky čeští či českoslovenští exportéři do Indie dováželi stroje nebo hotové investiční celky.

Přesouvání výroby namísto exportu hotových výrobků může mít ale dopad na česko-indickou obchodní bilanci. Může totiž dojít k poklesu hodnoty exportovaného zboží do Indie, protože bude výhodnější v Indii přímo vyrábět než tam dovážet hotové výrobky a cena součástek (které by byly exportovány) bude nižší než cena hotových výrobků.¹⁴² Jak je uvedeno v první kapitole, vzájemná obchodní bilance mezi Indií a Českou republikou byla v posledních letech aktivní ze strany České republiky, nicméně vzhledem ke snaze indické vlády prostřednictvím kampaně *Make in India* učinit z Indie světové výrobní centrum se situace v následujících letech může změnit.

Vzájemné česko-indické obchodní spolupráci pomáhá i smluvní základna. Přehled smluv, které se vztahují k obchodně-ekonomickým vztahům jsou uvedeny v kapitole 2.3.2. Díky Dohodě o hospodářské spolupráci byla ustanovena Smíšená komora pro hospodářskou spolupráci. V lednu roku 2015 se uskutečnilo její desáté setkání v Dillí, o kterém se ministr MPO i zástupce České exportní banky vyjádřili pochvalně, vzhledem k zájmu z indické strany o české výrobky či technologie. I to může souviset s novými snahami indické vlády o modernizaci zařízení či o zvýšení výroby. Jednotlivým sektorům také napomáhá jejich otevírání přímým zahraničním investicím. Je pravděpodobné, že by česko-indickým obchodním vztahům pomohlo podepsání smlouvy o volném obchodu mezi Indií a EU. Dohody o volném obchodu jsou obecně mocným nástrojem obchodních politik jednotlivých zemí, o čemž svědčí i délka vyjednávání této smlouvy (viz kapitola 2.3.3).

---

¹³⁸ http://www.mzv.cz/newdelhi/cz/vzajemne_vztahy/indie/cr_uzavrela_strategicke_partnerstvi_s.html

¹³⁹ <http://www.czechtrade.cz/o-czechtrade/reference/czechtrade-media/export-do-indie-povysily-ceske-firmy-na-investice-do-tamni-vyroby-28-8-2015/>

¹⁴⁰ Tamtéž.

¹⁴¹ http://www.mzv.cz/newdelhi/cz/vzajemne_vztahy/indie/cr_uzavrela_strategicke_partnerstvi_s.html

¹⁴² <http://www.czechtrade.cz/o-czechtrade/reference/czechtrade-media/export-do-indie-povysily-ceske-firmy-na-investice-do-tamni-vyroby-28-8-2015/>

Praktickou smlouvou je i smlouva o zamezení dvojího zdanění a smlouva o sociálním zabezpečení. Ty dávají českým firmám a zástupcům informaci o tom, kde a jak mají danit své příjmy, kde mají odvádět příspěvky na sociální zabezpečení. Vzhledem k tomu, že obecně počet smluv tohoto typu mezi jednotlivými státy neustále narůstá, uzavření těchto smluv většinou působí pozitivně na příslušné subjekty (či ovlivňuje investice jedné země do druhé – viz Indie a Mauricius), protože smlouvy zabraňují dvojímu zdanění příjmů nebo dvojímu odvádění příspěvků. Smlouvy jsou využívány třeba i při posouzení zaměstnaneckých struktur, což usnadňuje českých firmám zaměstnávání českých osob v Indii či vysílání pracovníků z ČR do Indie.

3.1 Perspektivní obory pro české exportéry a investory

Pro české exportéry nebo investory se nabízí řada perspektivních oborů, ve kterých se mohou uplatnit na indickém trhu. V řadě z nich má bývalé Československo a dnes Česká republika tradici. Tyto obory byly vybrány Ministerstvem zahraničí České republiky ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky a agenturou CzechTrade, která je MPO podřízená. Jsou to i obory, na které se soustředí indická kampaň *Make in India*.

Jednou z oblastí je infrastruktura. Je potřeba budovat novou a modernizovat stávající. Indická vláda plánuje vybudovat 8500 km silnic, na jejichž výstavbu by mělo být alokováno 8 miliard USD.¹⁴³ V Indii také hraje železniční i letecká doprava významnou roli. Česká republika může dodávat vybavení letišť, železničních tratí, malých letadel, lokomotiv, vagónů a zařízení pro jejich výrobu a opravy. Požadavky na zavedení letecké dopravy na kratší vzdálenosti splňuje téměř zcela letoun L410 z české společnosti Aircraft Industries, o jehož prodeji se jedná hned v několika indických svazových státech.¹⁴⁴ Řízení letového provozu v únoru roku 2015 zahájilo provoz výcvikového centra pro školení indických pilotů a pracovníků tamějšího řízení letového provozu.¹⁴⁵

Také je to energetika, protože Indie trpí nedostatkem elektrické energie jak pro obyvatelstvo, tak pro rozvíjející se průmysl. V tomto oboru má Česká republika tradici. Mezi firmy operující v Indii v tomto odvětví patří Doosan Škoda Power, Vítkovice Machinery Group, Škoda Praha, ČKD Blansko Engineering, Sigma a MSA. Indická vláda také začala usilovat o maximální využití dostupných zdrojů včetně obnovitelných zdrojů energie:

---

¹⁴³ <http://www.mpo.cz/dokument154357.html>

¹⁴⁴ <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/indie-mapa-oborovych-prilezitosti-perspektivni-18278.html>

¹⁴⁵ <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zalozeni-vycvikoveho-centra-statniho-podniku-rizeni-letoveho-provozu-cr-v-indii-61761.html>

zejména sluneční, vodní energie a biomasy.¹⁴⁶ České firmy jsou si toho vědomy a zástupci výše jmenovaných společností se v listopadu 2015 sešli v Dillí a Bombaji a jednali se zástupci indických společností a organizací, jako Central Electricity Authority, která je výkonnou autoritou pro implementaci indické vládní politiky v oblasti energetiky nebo se zástupci státní ocelářské společnosti SAIL, která je velkým zákazníkem pro dodavatele energetických zařízení, protože provozuje vlastní nezávislé energetické zdroje, o rozšíření vzájemné spolupráce v klasické energetice, jaderné energetice a také v oblasti obnovitelných zdrojů.¹⁴⁷

Dalším odvětvím je automobilový průmysl, kdy s rostoucí životní úrovní v Indii roste poptávka po spotřebním zboží, jako jsou automobily. I v tomto odvětví má Česká republika tradici a je silně spjatá se značkou Škoda.

Dále Indie modernizuje svůj průmysl. Jsou tedy třeba nové obráběcí a tvářecí stroje, textilní nebo tiskařské stroje. Česká republika je dlouholetý dodavatel zejména obráběcích strojů. Obráběcí stroje dováží do Indie společnost Kovosvit MAS, která je lídrem ve výrobě obráběcích strojů v České republice. Do Indie dováží stroje již od 50. let 20. století.¹⁴⁸

Také je to oblast životního prostředí nebo bio a nanotechnologie, kdy Indie opakovaně deklaruje zájem o spolupráci v těchto oblastech.¹⁴⁹ Např. česká firma Nafigate v Indii čistí pomocí nanovláken vodu a tak se tato voda stává pitnou.¹⁵⁰ V září roku 2015 proběhlo v Indii jednání mezi zástupci českých firem z oblasti vodohospodářství a hydrogeologie a zástupci indických vládních organizací na téma čištění vody v Indii. Náměstkyně indického ministra pro pitnou vodu a sanitaci uvedla, že v současnosti má přístup k pitné vodě zhruba 60% indických domácností. Cílem ministerstva je zvýšit tento podíl na 90% do roku 2020–2022. Velkým problémem totiž je vysoký obsah těžkých kovů v půdě, a tedy i vodních zdrojích.¹⁵¹

České firmy se prosazují i v obranném sektoru. V únoru roku 2015 se v Indii uskutečnilo setkání českého ministra obrany pana Stropnického a jeho indického protějška pana Parrikara, kdy spolu jednali především o dodávkách vozidel Tatra pro Indickou armádu a rovněž o tendru na dodání útočných pušek ze společnosti Česká zbrojovka Uherský Brod.¹⁵² Během programu návštěvy promluvil i indický premiér Náréndra Módí, který ve svém

---

¹⁴⁶ <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/jednani-ceskych-firem-z-oboru-energetiky-v-indii-70497.html>

¹⁴⁷ Tamtéž.

¹⁴⁸ <http://file.mf.cz/816/3-17-24-E15-2703.pdf>

¹⁴⁹ <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/indie-mapa-oborovych-prilezitosti-perspektivni-18278.html>

¹⁵⁰ <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/1156977-cesi-budou-cistit-asijskou-vodu-pomoci-nanovlaken>

¹⁵¹ <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/informace-z-vodohospodarske-a-hydrogeologicke-mise-v-indii-69127.html#!&chapter=2>

¹⁵² http://www.mzv.cz/newdelhi/cz/obchod_a_ekonomika/akce/navsteva_ministra_obrany_m_stropnickeho.html

projevu mimo jiné uvedl, že se chce Indie stát do budoucna mnohem silnějším výrobcem obranné techniky než je tomu doposud, na čemž potřebuje spolupracovat se zahraničními investory a dodavateli. Český ministr zase vyjádřil zájem o další spolupráci českých firem a indické armády.

3.2 České firmy v Indii

V Indii působí celá řada českých firem napříč různými odvětvími. Jak je uvedeno výše, české investice míří do celé řady perspektivních oborů a indická strana si přeje dále spolupráci prohlubovat. Agentura CzechTrade uvádí 25 českých investorů v Indii, kteří působí v automobilovém průmyslu, strojírenství, obraně, IT, potravinářském průmyslu, infrastruktuře, zdravotnictví, stavitelství nebo poskytování půjček.¹⁵³ Dle dostupných informací žádná česká firma nepůsobí v rámci SEZ.

Českým společnostem může pomoci Ekonomické oddělení Českého zastupitelského úřadu v Dillí nebo agentura CzechTrade, která je národní proexportní organizací založenou MPO s cílem rozvíjet mezinárodní obchod a vzájemnou spolupráci mezi českými a zahraničními subjekty a má svoji zahraniční kancelář i v Indii.¹⁵⁴ Ta pomáhá hledat exportní příležitosti a umí získat ověřené obchodní kontakty. Společnosti se mohou také obrátit na Česko-indickou obchodní komoru nebo na Česko-indickou smíšenou obchodní komoru.

Následující podkapitoly představí dvě firmy působící v Indii, které jsem si vybrala, protože představují přední zástupce ČR v dané oblasti na indickém trhu. U společnosti Conteg jsem využila i možnosti komunikace přímo s ředitelem její indické pobočky. Dále bude tedy uvedena společnost Škoda, která má již v Indii vybudované dobré jméno, a IT firma Conteg, která představuje významnou českou společnost podnikající v IT oblasti. Obě firmy v Indii působí jako Private Limited (Pvt. Ltd.) společnosti, což je forma kapitálové společnosti. V České republice se mezi kapitálové společnosti řadí společnost s ručením omezením a akciová společnost. Pvt. Ltd. je pro podnikání v Indii nejoblíbenější volbou, vzhledem ke svému omezenému ručení. Zúčastněné strany nejsou obvykle odpovědné za firemní dluhy a závazky.¹⁵⁵

---

¹⁵³ <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/indie-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-18277.html>. Firmy jsou uvedeny v příloze této práce.

¹⁵⁴ <http://www.czechtrade.cz/czechtrade-svet/asie/indie>

¹⁵⁵ <http://www.zenron.cz/zalozeni-firmy-v-indii-podnikani-v-indii.php>

3.2.1 Škoda Auto

Indie pro Škodu představuje perspektivní trh, vzhledem k počtu obyvatel, kteří na jejím území žijí, a díky neustále se zvyšující životní úrovni, která pomáhá rozvoji automobilového průmyslu. Skupinu Škoda Auto tvoří mateřská společnost Škoda Auto a.s. sídlící v Mladé Boleslavi a tři dceřiné společnosti, z nichž jednou je Skoda Auto India Private Ltd. Jediným akcionářem mateřské společnosti Škoda Auto a.s. je Volkswagen Finance Luxemburg S.A. se sídlem v Lucembursku.

Dceřiná společnost Skoda Auto India Private Ltd. vznikla v roce 1999. Její sídlo je v Aurangabádu. Předmětem podnikatelské činnosti je nákup, výroba a prodej vozů, originálních dílů, příslušenství a ostatního zboží. S montáží vozů v Indii začala v roce 2001. V roce 2002 dokázala v Indii prodat 4 401 vozů Octavia smontovaných ve výrobním závodě v Aurangabádu.¹⁵⁶ Pro svoji činnost v Indii si Škoda si hledala lokální dodavatele. V roce 2004 začala Škoda na indický trh dodávat také model Superb a její dealerská síť se tak v Indii rozrostla z 20 na 33 obchodníků.¹⁵⁷ Odbyt automobilů v Indii neustále narůstal, což bylo způsobeno hlavně dobrou ekonomickou situací. V roce 2007 byla uvedena Škoda Fabia. Škoda také pokračovala v trendu hledání lokálních dodavatelů z důvodů nákladové úspory. Mezi její kritéria pro posouzení lokálních dodavatelů patří vedle nákladových a kapacitních faktorů i vývoj měnového kurzu nebo know-how místního partnera v oblasti kvality a vývoje.¹⁵⁸ V roce 2009 byla Škoda Auto nejsilnější evropskou značkou automobilů v Indii. V roce 2010 začala Škoda vyrábět model Yetti. V tomto roce také získala řadu ocenění jako nejlepší model roku (Škoda Octavia),¹⁵⁹ nejlepší sedan roku (Škoda Superb) nebo nejlepší manažerský vůz roku (Škoda Superb).¹⁶⁰

---

¹⁵⁶ Výroční zpráva Škody Auto a.s. za rok 2002.

¹⁵⁷ Výroční zpráva Škody Auto a.s. za rok 2004.

¹⁵⁸ Výroční zpráva Škody Auto a.s. za rok 2008.

¹⁵⁹ V Indii se prodává pod názvem Škoda Laura.

¹⁶⁰ Výroční zpráva Škody Auto a.s. za rok 2010..

Tabulka 14 - Počet prodaných vozů Škoda v Indii

Rok	Počet vozů
2014	15 538
2013	22 563
2012	34 265
2011	30 005
2010	20 019
2009	14 535
2008	16 051
2007	12 170

Zdroj: Výroční zpráva Škoda Auto a.s., vlastní zpracování

V roce 2011 začala Škoda vyrábět v novém výrobním závodě v Puně. V roce 2013 došlo k poklesu počtu prodaných vozů na indickém trhu. Nicméně rok 2013 nebyl pro automobilový průmysl lehký v celosvětovém měřítku, a tak i v Indii byl zaznamenán pokles poptávky. Kromě toho byla ekonomika v očekávání kvůli blížícím se volbám. Prodeje se nezlepšily ani v roce 2014. V tomto dokonce Škoda byla v Indii pokutována za porušování hospodářské soutěže. Pokutu ve výši zhruba 160 milionů korun udělil Indický antimonopolní úřad 14 automobilkám, včetně Škody.¹⁶¹ Podle vyšetřování úřadu, které bylo zahájeno v roce 2011, automobilky omezovaly nabídku náhradních dílů, když svoje díly dodávaly jen autorizovaným servisům. Ceny tohoto zboží tak rostly a podle antimonopolního úřadu tak zneužívaly dominantního postavení a bránily nezávislým servisům ve vstupu na trh.¹⁶² I když pokuta nebyla pro společnost nijak likvidační, vypovídala o celkových problémech Škody na indickém trhu, které byly způsobeny hlavně poklesem prodaných vozů. Škoda po udělení pokutě kritizovala nejistotu podnikatelského prostředí v Indii vytvářené vesměs státními orgány. Podle průběžných zpráv za rok 2015 Škodě v Indii opět rostou prodeje, zřejmě díky oživení ekonomické situace.

V roce 2014 vyráběla Škoda 4 modely svých vozů v Indii. Byly to Octavia, Yeti a Superb v Aurangabádu a Rapid v Puně. Svojí nabídkou vozů se Škoda v Indii řadí mezi prémiové značky. Tržní podíl „lepších“ vozů je ale v Indii malý. Škoda se sice pokoušela

¹⁶¹ Nejvyšší pokutu, ve výši skoro 5 miliard korun, dostala Tata Motors.

¹⁶² <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1020256-indie-udelila-miliardovou-pokutu-automobilkam-je-mez-nimi-i-skoda-auto>

prorazit s Fabií, ale i ta byla na indické poměry „lepší“.¹⁶³ Škoda ale plánuje další investice a během následujících 5–7 let by Škoda by ráda dosáhla 5–7% podílu na indickém automobilovém trhu.¹⁶⁴

Na příkladu Škody je tedy vidět to, že zakládáním výrobních závodů přímo v Indii a nalezením lokálních dodavatelů mohou firmě klesnout náklady, které by jinak společnosti vznikaly, kdyby hotové automobily exportovala z ČR. Odebíráním zboží od lokálních dodavatelů se vyhne vysokému clu na importované výrobky.

3.2.2 Conteg

Firma Conteg s.r.o se zabývá vývojem a výrobou telekomunikačních a datových rozvaděčů včetně příslušenství. Conteg se profiluje nejen jako dodavatel komplexního portfolia výrobků pro IT a Telco sítě, ale také jako dodavatel celkových řešení pro serverové místnosti a datová centra. Společnost byla založena v roce 1998 a její sídlo je v Praze. Aktuálně má obchodní zastoupení ve více než 50 zemích světa. Jednou ze zemí je právě Indie, kde tato společnost založila svoji pobočku v roce 2013 jako Conteg India Pvt. Ltd. Tato pobočka je centrální pobočkou pro Indii, Bhútán, Nepál, Pákistán a Šrí Lanku. Sídlí v Bengalúru, jednom z IT center Indie. Podle MPO představuje jednu z vlajkových lodí českého IT průmyslu v Indii.¹⁶⁵ Mezi její klienty patří např. telekomunikační gigant Airtel, BHEL, Crédit Agricole, Kotak, Reliance, Renault Nissan, SAP, Bharat Electronics, Chennai Metro.¹⁶⁶

Společnost si Indii vybrala pro potenciál oboru informačních technologií a telekomunikací a vysoké poptávce po produktech této společnosti. Momentálně společnost v Indii své produkty vyrábí a 95% z její výroby je dodáno odběratelům z Indie, takže se jí clo na dovozu netýká, nicméně kritizuje výši importního cla na první dovozy, které musela do Indie uskutečnit. Kromě výše cla poukazuje na celkovou náročnost procedur při importu do Indie a nutnost úplatků.

Jak mi sdělil ředitel indické pobočky, firma při svém vstupu na indický trh také čelila problémům zejména se zakládáním bankovních účtů, kvůli nekompetentnosti pracovníků,

---

¹⁶³ <http://zpravy.e15.cz/byznys/prumysl-a-energetika/skoda-auto-se-v-indii-prilis-nedari-trhu-dominuji-asijske-minivozy-1122661>

¹⁶⁴ http://www.business-standard.com/article/companies/skoda-to-hold-investments-in-india-114092501005_1.html

¹⁶⁵ <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/ceske-investice-v-indii-na-vzestupu-ceska-spolecnost-otevrela-v-pune-svoji-pobocku-65196.html>

¹⁶⁶ Tamtéž.

špatně nastavenému systému a přílišnému ověřování, což potvrzuje výše uvedenou slabinu obchodování v Indii – složitou byrokracií. Nicméně za poslední dva roky chválí zlepšení administrativních postupů a byrokratické zátěže v Indii, čemuž podle něj velmi pomohl posun k elektronizaci a to i ve státní sféře, kde všechno funguje pomaleji. Také si pochvaluje levnější pracovní sílu oproti České republice a znalost angličtiny na denní bázi.

Vzhledem k tomu, že firma na indickém trhu nepůsobí příliš dlouho, nelze momentálně říci, zda se investice vyplatila. Indický trh se orientuje na vysoké objemy a nižší marže, návratnost investice se tak bude posuzovat zhruba po pěti letech od vstupu na indický trh, tedy okolo roku 2018. Nicméně snaha vlády, která se snaží co nejvíce zpřístupnit administrativu online, pomáhá získávat zakázky pro tuto společnost, vždyť data je třeba nějak rozvádět nebo někam uložit.

Závěr

Indická ekonomika i indická obchodní politika se od počátku 90. let hodně proměnily. Indická vláda přijala reformy, díky kterým začala ekonomika růst, a které přilákaly do země nové investory a to i z České republiky. Nicméně vláda si ponechala některé sektory, které jsou zcela nebo částečně pod její kontrolou. Jiné sektory ale otevřela (zejména oblasti v sektoru služeb) a podpořila tak zejména jejich export z Indie. Naopak je ale Indii vytýkáno, že výrobní průmysl není tak rozvinutý, jak by bylo žádoucí, a export hotových produktů výrazně zaostává za exportem služeb. Indická vláda se ale snaží zvýšit podíl výrobního průmyslu na HDP i na exportu, aktuálně prostřednictvím kampaně *Make in India*, která má z Indie udělat světové výrobní centrum. Indie nadále pokračuje v uvolňování režimu pro přímé zahraniční investice.

Indická obchodní politika využívá celé řady nástrojů. Je to zejména clo na dovážené výrobky, za jehož výši je Indie kritizována či je na něj poukazováno jako na slabinu. Indie je také členem řady uskupení nebo organizací. Je to zejména WTO, jejímiž dohodami a smlouvami se musí při formování své obchodní politiky řídit. Indie má ale také řadu smluv uzavřených s Českou republikou. Ať už je to základní Dohoda o hospodářské spolupráci nebo v dnešní době důležitá Dohoda o zamezení dvojího zdanění a Smlouva o sociálním zabezpečení. Přínosem pro další spolupráci může být připravovaná smlouva o volném obchodu mezi Indií a EU, která by ovlivnila Českou republiku, na kterou by se případná přijatá dohoda, jakožto na členu EU, vztahovala. Podoba této smlouvy je vyjednávána už od roku 2007, současný (2015) indický premiér je nakloněn dalším vzájemným dialogům, takže se snad dočkáme jejího přijetí.

Indická vláda každých pět let připravuje novou obchodní politiku Indie. V dubnu roku 2015 byla zveřejněna politika pro období 2015–2020. I když nepřinesla nic převratného, snažila se přinést zjednodušení. Ať již v podobě nových exportních schémat nebo zlepšování administrativních postupů. Hlavní snahou je podpořit export, což je cíl, který prostupuje napříč různými odvětvími indické ekonomiky, především díky kampani *Make in India*, která pokrývá 25 odvětví.

Na území Indie se nachází SEZ, kde platí pro investory speciální pravidla. Tyto SEZ pomohly exportu z Indie a staly se vyhledávané zejména pro svoje daňové výhody, což se ukázalo, když po zrušení některých daňových výhod došlo k poklesu exportu z těchto oblastí. SEZ ale také vedly k prohloubení ekonomických rozdílů mezi jednotlivými regiony Indie, protože rozmístění SEZ v rámci Indie je nerovnoměrné a soustředěné zejména v bohatších

státech Indie. Této disproporcii se věnuje celá řada publikací a bude jistě zajímavé sledovat, zda se s tím v Indii podaří něco udělat.

Vztahy Indie a České republiky mají dlouho tradici a již ve 20. letech minulého století začal Baťa v Indii stavět své závody. Velmi dobrým jménem se v Indii pyšní Škoda, která v Indii založila i dva výrobní závody a její automobily zde získaly řadu ocenění. Česká i indická strana mají zájem na další obchodní spolupráci či na jejím prohloubení, což je patrné z řady jednání a návštěv, které se často uskutečňují. Čeští investoři i exportéři se u nás, ale i v Indii, mohou obrátit na řadu institucí, které jim pomůžou, a dále mohou využít služeb státní Exportní a garanční pojišťovny, která se zaměřuje na pojišťování tržně nepojistitelných a tržně pojistitelných exportních rizik. Mezi rizika či úskalí vývozu do Indie patří složitý byrokratický systém a vysoká ochrana domácího trhu. Zjednodušení administrativních postupů a snížení importních celních sazeb by tak Indii prospělo a mohlo přilákat nové zájemce o indický trh. I přes svá úskalí lze v českém tisku najít stále nové a nové informace o českých investorech mířících do Indie. V posledních letech do Indie přišli z ČR noví investoři, jedním z nich byla i blíže uvedená společnost Conteg. Otevírají se ale možnosti i pro další spolupráci, když např. bylo podepsáno memorandum v železničním průmyslu. Celkově se v roce 2015 uskutečnilo několik návštěv i na státní úrovni, které přinesly pozitivní zprávy pro české investory. Indie se aktuálně v rámci své obchodní politiky soustředí na kampaň *Make in India* a české firmy mohou v řadě z 25 vytyčených oblastí Indii co nabídnout. Z řady jednání je vidět, že české společnosti mají o působení v Indii zájem.

Indie je velkým hráčem na světové scéně, důležitým exportérem zemědělských plodin a služeb, zemí s rostoucí střední třídou a zemí s velkým potenciálem i pro tak malou zemi jakou Česká republika. Bude jistě zajímavé sledovat nakolik indické výrobě pomůžou nové snahy vlády, nakolik se zjednoduší byrokracie a jak se bude proměňovat výše importních sazeb. Velkou změnou by jistě bylo i přijetí nové jednotné nepřímé daně ze zboží a služeb. Aktuálnímu optimismu pomáhá i současná vláda premiéra Módího. Obchodní politika se bude zcela jistě proměňovat podle aktuálních potřeb, WTO ale i poradenské společnosti Indii chválí za to, že se ubírá správnou cestou a lze tedy jen doufat, že ní bude pokračovat a že se v budoucnu česko-indická obchodní spolupráce prohloubí.

Cílem této práce bylo popsat obchodní politiku Indie, její nástroje, pozitiva a negativa. Tento cíl se podařilo splnit. Práce zejména ve druhé kapitole pojednává o autonomních a smluvních nástrojích, o situaci během posledních let a o výhledu do budoucna. Nakolik ovlivňuje obchodní politika Indie vzájemné česko-indické obchodní vztahy není jasně prokazatelné, nicméně je zřejmé, že české firmy jsou si čím dál tím více vědomy příležitostí,

kteřé jim indický trh nabízí a řada z nich již v Indii (i delší dobu) působí. Díky otevření indické ekonomiky a následné změně obchodní politiky došlo ale k posunu českého exportu do Indie – zatímco dříve se dovážely hotové stroje nebo investiční celky, nyní firmy budují v Indii své výrobní závody. Založením vlastního závodu v Indii se firmy mohou vyhnout clu na dovážené komodity. Bude-li se Indie v rámci své obchodní politiky ubírat svým aktuálně vytyčeným směrem, kdy se obecně snaží o zjednoduřování, modernizaci a podporu výroby, je možné, že se česko-indická obchodní spolupráce více prohloubí.

Zdroje

- **Knižní**

DANĚK, Petr, Adam ČAJKA, Filip CHVÁTAL, Petr VODA, Lenka ZAHRÁDKOVÁ a Pavlína ZRŮSTOVÁ. *Indie: společnost a hospodářství v transformaci: kapitoly z humánní geografie Indie*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2014, 271 stran. ISBN 978-80-210-7528-3.

HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 3. aktual. vyd. Praha: Beck, 2002, xxii, 714 s. ISBN 80-7179-681-6.

KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 303 s. Právo. ISBN 978-80-7263-779-9.

KALÍNSKÁ, Emilie a kol. *Mezinárodní obchod v 21. století*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 228 s. ISBN 978-80-247-3396-8.

NĚMEC, Petr a kol. *Indie, jako výzva a jako partner*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007. 138 s. ISBN 978-80-245-1229-7.

OECD. *OECD Economic Surveys: India 2014*. Paris: OECD Publishing, 2014. ISBN 978-92-64-20707-3.

OECD. "India", in *OECD Economic Outlook, Volume 2015 Issue 1*, Paris: OECD Publishing, 2015. ISBN 978-92-64-22020.

PALIT, Amitendu a Subhomoy BHATTACHARJEE. *Special Economic Zones in India: Myths and Realities*. London: Anthem Press, 2008. ISBN 978-81-905-8353-4.

PURFIELD, Catriona a Jerald SCHIFF. *India goes global: its expanding role in the world economy*. Washington, D.C.: International Monetary Fund, 2006, viii, 194 p. ISBN 15-890-6568-9.

SARAOGI, Rahul. *Investing in India: a value investor's guide to the biggest untapped opportunity in the world*. Somerset: Wiley, 2014, pages cm. ISBN 978-1118756096.

SIVARAMAN, Satya, Amin SENGUPTA a Jarma JHAVERI. *Nandigram: What Really Happened?*. 1. vyd. Delhi: Daanish Books, 2007. ISBN 978-81-896-5444-3.

ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2013, 364 s. ISBN 978-80-247-4694-4.

TENHUNEN, Sirpa a Minna SÄÄVÄLÄ. *An introduction to changing India: culture, politics and development*. New York: Anthem Press, 2012, vii, 208 p. ISBN 08-572-8805-9.

ZAJĄCZKOWSKI, Jakub, ed., SCHÖTTLI, Jivanta, ed. a THAPA, Manish, ed. *India in contemporary world: polity, economy and international relations* [kp]. 1st pub. New Dehli: Routledge, 2014. xx, 522 s. ISBN 978-0-415-81213-9.

- **Elektronické**

Agricultural Statistics at Glance 2014. Ministry of Agriculture [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://eands.dacnet.nic.in/PDF/Agricultural-Statistics-At-Glance2014.pdf>

BHAT, T. P. Structural changes in India's foregin trade. Institute for Studies in Industrial Development [online]. 2011, : 99 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: http://isidev.nic.in/pdf/icssr_tpb.pdf

CLARKSON, Nancy. Effects of India's Trade Policy on Rice Production and Exports [online]. In: . 2009, s. 23 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: http://www.kulkarnibooks.com/assets/downloads/kishore_papers/paper_with_nancy_clarkson_on_india's_trade_policy.pdf

Committed to cut corp tax to 25% in 4 yrs: Jayant Sinha. Money Control [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: http://www.moneycontrol.com/news/economy/committed-to-cut-corp-tax-to-254-yrs-jayant-sinha_1341804.html?utm_source=ref_article

Consolidated FDI Policy. Department of Industrial Policy and Promotion [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: http://dipp.nic.in/English/Policies/FDI_Circular_2015.pdf

Country statistical profiles: Key tables from OECD. OECD iLibrary [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: http://www.oecd-ilibrary.org.zdroje.vse.cz/economics/country-statistical-profiles-key-tables-from-oecd_20752288

Češi budou čistit asijskou vodu pomocí nanovláken. Česká televize [online]. 2012 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/1156977-cesi-budou-cistit-asijskou-vodu-pomoci-nanovlaken>

ČR uzavřela strategické partnerství s Indií v oblasti železniční dopravy. Velvyslanectví České republiky v Dillí [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/newdelhi/cz/vzajemne_vztahy/indie/cr_uzavrela_strategicke_partnerstvi_s.html

Databank.worldbank.org/data/download/. The World Bank Data [online]. 2014 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: http://databank.worldbank.org/data/download/GDP_PPP.pdf

Despite stalled reforms, FDI inflows rise 34% in 2011-12. Business Standard [online]. 2012 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: http://www.business-standard.com/article/economy-policy/despite-stalled-reforms-fdi-inflows-rise-34-in-2011-12-112052402001_1.html

Dohoda o podpoře a ochraně investiv. Ministerstvo financí ČR [online]. 1996 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dohoda_DPOI-Indie-cesky.pdf

Export do Indie povýšily české firmy na investice do tamní výroby. Czech Trade [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://www.czechtrade.cz/o-czechtrade/reference/czechtrade-media/export-do-indie-povysily-ceske-firmy-na-investice-do-tamni-vyroby-28-8-2015/>

Export Import Data Bank. Welcome to MOC [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://commerce.nic.in/eidb/ecntcom.asp>

Extend ban on import of Chinese milk, chocolates for 1 year: FSSAI. The Economic Times [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: http://articles.economictimes.indiatimes.com/2015-06-23/news/63746139_1_milk-and-milk-products-dairy-products-extend-ban

Foreign Trade Policy. Directorate General of Foreign Trade [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: http://dgft.gov.in/exim/2000/Updated_FTP_2015-2020.pdf

Foreign Trade Policy 2015-2020 Unveiled. Press Information Bureau, Government of India, Ministry of Commerce & Industry [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://pib.nic.in/newsite/PrintRelease.aspx?relid=117917>

GDP per capita. The World Bank Data [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.KD>

Highlights of Foreign Trade Policy 2015-20. KPMG [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <https://www.kpmg.com/IN/en/services/Tax/FlashNews/Highlights-of-Foreign-Trade-Policy-2015-20.pdf>

Highlights of The Foreign Trade Policy 2015-2020. Directorate General of Foreign Trade [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://dgft.gov.in/exim/2000/highlight2015.pdf>

Indian insurance market opens up to foreign investors. PWC [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: http://pwc.blogs.com/india_now/2015/03/indian-insurance-market-opens-up-to-foreign-investors.html

Indian onions crisis: Custom duty slashed to zero. BBC [online]. 2010 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-south-asia-12057398>

Indické farmaceutické firmy protestují proti dohodě o volném obchodu. Evropská Unie - Portál o EU [online]. 2011 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/obchod-a-export0/clanek/indicke-farmaceuticke-firmy-protestuji-proti-dohode-o-volnem-obchodu-mezi-eu-a-indii-008567>

Indie - jeden z nejvýznamnějších partnerů ČR v Asii. MPO [online]. 2014 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument154357.html>

Indie - Obchodní partner ČR. Ministerstvo Financí [online]. [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://file.mf.cz/816/3-17-24-E15-2703.pdf>

Indie - významný obchodní partner České republiky. MPO: Asie, Austrálie a Tichomoří [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument158430.html>

Indie udělila miliardovou pokutu automobilkám. Je mezi nimi i Škoda Auto. Česká televize [online]. 2014 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1020256-indie-udelila-miliardovou-pokutu-automobilkam-je-mezi-nimi-i-skoda-auto>

Indie: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled. BusinessInfo.cz [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/indie-zakladni-charakteristika-teritoria-18274.html>

Indore SEZ feeling the pinch of govt taxes. Hindustan Times [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://www.hindustantimes.com/indore/indore-sez-feeling-the-pinch-of-govt-taxes/story-8D84mc4sQRrRkw1WqugFjI.html>

Informace z vodohospodářské a hydrogeologické mise v Indii. BusinessInfo.cz [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/informace-z-vodohospodarske-a-hydrogeologicke-mise-v-indii-69127.html#!&chapter=2>

India iron ore imports hit record 6.8 mln tonnes as prices fall. Business news - Reuters India [online]. 2014 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://in.reuters.com/article/india-ironore-imports-idINKCN0JJ0EC20141205>

India's SEZ Experiment. New Delhi: Jun 22, 2014 ProQuest Central.

Investiční klima. Ministerstvo zahraničních věcí [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asie/indie/ekonomika/investicni_klima.html

Jednání českých firem z oboru energetiky v Indii. BusinessInfo.cz [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/jednani-ceskych-firem-z-oboru-energetiky-v-indii-70497.html>

List of notified SEZ. SEZ in India [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://www.sezindia.nic.in/writereaddata/pdf/notified.pdf>

Major Initiatives on Improving 'Ease of Doing Business' in India. The Department of Industrial Policy & Promotion [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z:

http://dipp.nic.in/English/Investor/Ease_DoingBusiness/EoDB_Intiatives_11August2015.pdf

Make In India [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z:

<http://www.makeinindia.com/home>

Minimum support prices. Dictorate of Economics and Statistics [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://eands.dacnet.nic.in/PDF/MSP17.06.2015.pdf>

Modi to launch India's biggest labour overhaul in decades. Indian Reuters [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://in.reuters.com/article/india-economy-reforms-idINKBN0OP13V20150609>

Návštěva ministra obrany M. Stropnického v Indii a účast ČR na Aero India 2015. Velvyslanectví České republiky v Dillí [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z:

http://www.mzv.cz/newdelhi/cz/obchod_a_ekonomika/akce/navsteva_ministra_obrany_m_stropnickeho.html

Notifications. Directorate General of Foreign Trade [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://dgft.gov.in/exim/2000/not/indexn-ftp1011.htm>

OECD.stat [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z:

http://stats.oecd.org/Index.aspx?datasetcode=SNA_TABLE4

Ports - Invest India. Deparment of Industrial Policy and Promotions [online]. 2012 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://www.investindia.gov.in/ports-sector/>

Prosperující Indie láká české firmy i v roce 2015 – informace z kulatého stolu Den Indie. BusinessInfo.cz [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z:

<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/prosperujici-indie-laka-ceske-firmy-i-v-roce-2015-informace-z-kulateho-stolu-den-indie-60122.html>

Protokol o změně Dohody o podpoře a ochraně investic. Ministerstvo financí ČR [online]. 2010 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z:

http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dohoda_Protokol-Indie-cesky.pdf

Security Council. Welcome to United Nations [online]. 2015 [cit. 2015-12-08].

Dostupné z: <http://www.un.org/en/sc/inc/pages/pdf/pow/RES2231E.pdf>

Společná obchodní politika Evropské Unie. BusinessInfo.cz [online]. 2012 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/spolecna-obchodni-politika-evropske-unie-4461.html#!&chapter=1>

Strategie prosazování obchodně-ekonomických zájmů České republiky v Indii. MPO [online]. 2005 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z:

<http://www.download.mpo.cz/get/26563/41954/500437/priloha003.pdf>

Sbírka mezinárodních smluv 2010. Ministerstvo vnitra ČR [online]. 2010 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/sbirka-zakonu-dokumenty-sb028-10m-pdf.aspx>

Sectoral guidelines for Domestic/FDI in Railways. Ministry of Railways [online]. 2014 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: http://www.indianrailways.gov.in/railwayboard/uploads/directorate/infra/downloads/FDI_10114.pdf

SEZ woes: Modi to meet officials on Saturday. The Hindu [online]. 2014 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://www.thehindu.com/news/national/sez-woes-modi-to-meet-officials-on-saturday/article6111026.ece>

Skoda to hold investments in India. Business Standard [online]. 2014 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: http://www.business-standard.com/article/companies/skoda-to-hold-investments-in-india-114092501005_1.html

Smlouva o zamezení dvojího zdanění v oboru daní z příjmu mezi Indií a ČR. Portál veřejné správy [online]. 1999 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=301~2F1999&rpp=15#seznam>

Škodě auto se v Indii příliš nedaří, dominují asijské minivozy. E15 [online]. 2014 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/byznys/prumysl-a-energetika/skode-auto-se-v-indii-prilis-nedari-trhu-dominuji-asijske-minivozy-1122661>

The political price of onions. The Hindu [online]. 2010 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://www.thehindu.com/opinion/editorial/article977100.ece>

Trade Policy Review. World Trade Organization [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/s313_e.pdf

Výroční zpráva Škoda Auto. Škoda Auto [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: <http://cs.skoda-auto.com/company/investors/annual-reports>

Welcome to India in Business. Welcome to India in Business [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: http://indiainbusiness.nic.in/newdesign/index.php?param=industryservices_landing/339/1

What is Special Economic Zone? The Economic Times [online]. 2005 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z: http://articles.economictimes.indiatimes.com/2005-07-08/news/27506703_1_special-economic-zone-act-sez-act-sez-bill

Založení firmy v Indii. Zenron [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z:
<http://www.zenron.cz/zalozeni-firmy-v-indii-podnikani-v-indii.php>

Založení výcvikového centra státního podniku Řízení letového provozu ČR v Indii.
BusinessInfo.cz [online]. 2015 [cit. 2015-12-08]. Dostupné z:
<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zalozeni-vycvikoveho-centra-statniho-podniku-rizeni-letoveho-provozu-cr-v-indii-61761.html>

Seznam zkratek

BIS	Bureau of Indian Standards, Úřad pro Standardy
CPI	Index spotřebitelských cen
EU	Evropská unie
FOB	Freight on Board/Free on board
GST	Good and Service tax, Daň ze zboží a služeb
HDP	Hrubý domácí produkt
HS	Harmonizovaný systém
MMF	Mezinárodní měnový fond
OECD	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
OSN	Organizace spojených národů
PPI	Index cen výrobců
PZI	Přímá zahraniční investice
RBI	Rezervní banka Indie
SAARC	Sdružení zemí jižní Asie pro regionální spolupráci
SEZ	Speciální ekonomická zóna
UAE	Spojené arabské emiráty
USA	Spojené státy americké
WTO	Světová obchodní organizace

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1 - Podíl jednotlivých sektorů na tvorbě HDP (v %)	12
Tabulka 2 - Obchodní bilance Indie (v milionech dolarů)	15
Tabulka 3 - Top 10 položek exportu z Indie 2014–2015 podle HS klasifikace	16
Tabulka 4 - Top 10 položek importu do Indie 2014–2015	17
Tabulka 5 - Vzájemný obchod ČR s Indii (v milionech dolarů)	19
Tabulka 6 - Země s největším podílem vlastního kapitálu (v milionech dolarů)	22
Tabulka 7 - Sazby v Indii 2014–2015	28
Tabulka 8 - Preferenční celní sazby 2014–2015	30
Tabulka 9 - Sazby na export 2014–2015	30
Tabulka 10 - Kategorie zemí pro exportní schéma MEIS	38
Tabulka 11 - Minimální exportní ceny cibule za rok 2011	43
Tabulka 12 - Investice do infrastruktury (v % HDP)	46
Tabulka 13 - Export ze SEZ (v miliardách dolarů)	51
Tabulka 14 - Počet prodaných vozů Škoda v Indii	62
Graf 1 - Růst HDP (v %)	11
Graf 2 - Míra inflace (v %, měřeno CPI)	14
Graf 3 - Teritoriální struktura importu do Indie 2014–2015	18
Graf 4 - Teritoriální struktura exportu z Indie 2014–2015	19
Graf 5 - Příliv PZI do Indie (v milionech dolarů)	21

Přílohy

Seznam českých investorů v Indii:

Název společnosti	Výroba a produkty	Sídlo
Bonatrans India	Železniční kola	Aurangabád
BTL	Zdravotnická technika	Dillí
ČKD Blansko India	Vodní a větrné stroje a zařízení	Dillí
Conteg	Rozvaděče, systémová řešení a služby pro datová centra	Bengalúru
CzechTrade	Odborná pomoc a poradenské služby	Bombaj
Doosan Škoda Power	Parní turbíny, systémy a řešení	Gurgaón
Eldis	Radary	Hajdarábád - styčná kancelář
Gearspect	Měřicí přístroje na ozubení, náhradní díly, servisní a prodejní středisko	Puné - joint venture
FANS ASIA	Chladicí věže	Višakhapatnam
Home Credit	Poskytování mikrokreditů	Gurgaón
Magneton	Elektropříslušenství (startéry, alternátory)	Panalfa Autoelektrik Ltd. - joint venture
Lasvit	Světelné plastiky a dekorativní objekty ze skla	styčná kancelář
Omnipol	Civilní a vojenská technika	Dillí
Ravak	Koupelny	Dillí
Remdox Investment Management Ltd.	Výstavba nemovitostí a investiční management	Kóčin - styčná kancelář
TATRA	Nákladní automobily	BEML - joint venture
TOS INDIA Machine Tools	Obráběcí stroje	Bengalúru
Transcon	Zařízení letišť	Dillí
Starlife Food Supplement Pvt. Ltd.	Potravinové doplňky	Dillí
Škoda Auto India Pvt. Ltd.	Automobily	Aurangabád
UniControl Electronics Czech	Elektronická zařízení pro dopravní techniku	Bengalúru
Vítkovice India Power Pvt. Ltd.	Strojírenská výroba	Dillí
ZKL Bearings Pvt. Ltd.	Ložiska	Kalkata
Zetor Tractors	Traktory	Čándigarh

Zdroj: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/indie-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-18277.html>